İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SANAYİ POLİTİKALARI VE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ

ANABİLİM DALI

SANAYİ POLİTİKALARI VE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Sosyal Medya Araçları Kullanıcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Ölçülmesi: Twitter Örneği

Yüksek Lisans Tezi

Turgut GÖKÇEK

Öğrenci No 200024963

İstanbul, 2022

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SANAYİ POLİTİKALARI VE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ

ANABİLİM DALI

SANAYİ POLİTİKALARI VE TEKNOLOJİ YÖNETİMİ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Sosyal Medya Araçları Kullanıcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Ölçülmesi: Twitter Örneği

Yüksek Lisans Tezi

Turgut GÖKÇEK

Öğrenci No: 200024963

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sabri ÖZ

İstanbul, 2022

ETİK BEYAN

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır

Turgut GÖKÇEK

ÖZET

Finansal Okuryazarlık kavramı hayatın içinde yer alan ve yüzleşmek zorunda olunan bir olgu haline gelmiştir. Günümüz dünyasında çeşitli sermaye piyasası araçlarının tedavülde olması ve sürekli değişime uğraması ekonomi ve finans ile ilgili bilgileri hızlı bir biçimde edinme ihtiyacını doğurmaktadır. Hiç şüphesiz sosyal medya araçları finansal okuryazarlığa katkıda bulunan bir etken haline gelmiştir. Hızlı ve etkili finansal bilginin dağıtımında oynadığı rol zaman içinde daha da artmaktadır. Artık çok sayıda kurum ve birey, finansal konularda bilgilenme ya da bilgilendirme amacıyla sosyal medya araçlarını kullanmaktadırlar.

Finansal okuryazarlığa katkıda bulunması amacıyla yapılan bu çalışma da Twitter kullanıcılarını finansal okuryazarlık düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada sosyal medya aracı olarak Twitter'ın seçilmesinin ana nedeni, günümüzde Twitter'ın finansal konularda birey ya da şirketlerin haber kaynaklarına direk ve hızlı ulaşılmasını sağlayarak geniş kitlelerin hızlı ve etkili bilgilendirilmesini olanaklı kılmasıdır.

Twitter sayesinde finansal konularla ilgili birey ya da kurumlar finansal gelişmeleri makro ve mikro düzeyde hızlı ve etkili bir şekilde takip edebilmektedirler.

Araştırmada 8704 Twitter kullanıcısının 292'si ile internet üzerinden anket çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonucu Twitter kullanıcılarının temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: finans, finansal okuryazarlık, finansal eğitim, Finansal bilgi, Twitter

ABSTRACT

The concept of Financial Literacy has become a phenomenon that takes place in life and has to be faced. The fact that various capital market instruments are in circulation and constantly changing in today's world creates the need to obtain information about economy and finance quickly. Undoubtedly, social media tools have become a contributing factor to financial literacy. The role it plays in the rapid and effective distribution of financial information is increasing day by day. Many institutions and individuals now use social media tools for the purpose of informing or informing about financial matters.

In this study, which was carried out in order to contribute to financial literacy, it was aimed to investigate the financial literacy levels of twitter users. The main reason for choosing Twitter as a social media tool in the research is that today, Twitter enables individuals or companies to access news sources directly and quickly on financial issues, enabling large masses to be informed quickly and effectively. Thanks to Twitter, individuals or institutions related to financial issues can follow financial developments at macro and micro levels quickly and effectively.

In the research, an internet survey was conducted with 292 of 8704 twitter users. As a result of the research, it was concluded that twitter users have a basic level of financial literacy.

Key Words: finance, financial literacy, financial education, financial information, twitter

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iii**

ABSTRACT ..... **iv**

İÇİNDEKİLER ..... **v**

TABLO LİSTESİ ..... **viii**

ŞEKİL LİSTESİ ..... **ix**

KISALTMALAR ..... **x**

GİRİŞ **1**

BÖLÜM I: FİNANS VE FİNANSAL OKURYAZARLIK **2**

1.1 Finans Kavramı 2

1.2. Finansal Okuryazarlık Kavramı Ve İçeriği 3

1.3 Finansal Okuryazar 9

1.4 Finansal Tutum 10

1.5 Finansal Davranış 11

1.6 Finansal Refah 11

1.7 Finansal Okuryazarlığı Etkileyen Faktörler 12

1.7.1 Sosyo-Demografik Faktörler 13

1.7.2 Aile Geçmişi 13

1.7.3 Servet 13

1.7.4 Tasarrufu Artırma İsteği 13

1.7.5. Finansal Açıdan Memnuniyet 14

1.7.6. Umutsuzluk 14

1.8. Finansal Okuryazarlığın Önemi 14

1.9. Finansal Okuryazarlığın Özellikleri 20

BÖLÜM II : FİNANSAL EĞİTİM KAVRAMI 23
2.1 Finansal Eğitimin Tanımı 24
2.2 Finansal Eğitimin Önemi 28
2.3. Dünya'da Finansal Okuryazarlık Çalışmaları 29
2.3.1. OECD 29
2.3.2. Dünya Bankası 32
2.3.3. AB 34
2.4 Finansal Okuryazarlık Çalışmaları Yapan Ülkeler 35
2.4.1 Türkiye 35
2.4.2 ABD 36
2.4.3 İngiltere 37
2.4.4 Almanya 39
2.4.5 Kanada 39
2.4.6 Avustralya 40
2.4.7 İrlanda 41
2.4.8 Yeni Zelanda 41
2.5 Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Üzerine Yapılan Araştırmalar 41
BÖLÜM III: ARAŞTIRMA VE YÖNTEMİ 51
3.1. Araştırmanın Amacı 51
3.2. Araştırmanın Önemi 51
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi 52
3.4. Araştırmanın Hipotezleri 52
3.4.1. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Eğitim Durumları İle İlgili Hipotezler 52
3.4.2. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Gelir Durumu İli İlgili Hipotezler 53
3.4.3. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Puanlarının Aktif Twitter Kullanım Süresi İle İlgili Hipotezler 54

3.4.4 Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının cinsiyet ile ilgili hipotezler 54
3.4.5. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının yaşla ilgili hipotezler .. 55
3.4.6. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının çocuk sahipliği ile ilgili hipotezler..... 56
3.4.7. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının kredi kartı kullanma durumu ile ilgili hipotezler..... 57
3.4.8. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının bireysel emeklilik sistemine katılma durumu ile ilgili hipotezler..... 58
3.4.9. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının medeni duruma ile ilgili hipotezler..... 59
3.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırları..... 60
3.6. Veri Toplama Aracı..... 60
3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi 63
3.8. Bulgular ve Yorumlar 64
3.8.1. Tanımlayıcı Özellikler 64
3.8.2. Finansal Okuryazarlık Boyutları Arasında Korelasyon 72
3.8.3 Finansal Okuryazarlık Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması 76
3.9 Sonuç Ve Öneriler..... 95
KAYNAKÇA 99
EKLER..... 108
EK 1: Anket Formu..... 108

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. OECD'nin ülke bazında yapmış olduğu çalışmalar 31
Tablo 2. Dünya Bankası Finansal Okuryazarlık ve Tüketici Koruma Faaliyetleri 33
Tablo 3. Normal Dağılım 63
Tablo 4. Katılanların Demografik ve Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı 64
Tablo 5. Katılanların Finansal Okuryazarlık ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları 66
Tablo 6. Finansal Okuryazarlık Puan Ortalamaları 70
Tablo 7. Twitter ve Finansal Okuryazarlık İlişkisi İfadelerinin Dağılımı 71
Tablo 8. Finansal Okuryazarlık Puanları Arasında Korelasyon Analizi 73
Tablo 9. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Durumu 76
Tablo 10. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Durumu 78
Tablo 11. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Aktif Twitter Kullanım Süresine Göre Farklılaşma Durumu 80
Tablo 12. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu . 82
Tablo 13. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşma Durumu 84
Tablo 14. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Çocuk Sahipliğine Göre Farklılaşma Durumu 86
Tablo 15. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Kredi Kartı Kullanma Durumuna Göre Farklılaşma Durumu 87
Tablo 16. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Bireysel Emeklilik Sistemine Katılma Durumuna Göre Farklılaşma Durumu 89
Tablo 17. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu 90
Tablo 18. Araştırma Hipotezlerinin Kabul ve Ret Durumları 92

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Anlamlı Finansal Okuryazarlık Süreci..... 8
Şekil 2. Finansal Eğitim Diyagramı Kaynak: (Willis, 2008)..... 29

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu
BİST	Borsa İstanbul
FODER	Finansal Okuryazarlık ve EriĢim Derneği
INFE	International Network on Financial Education /Uluslararası Finansal Eğitim Ağı
JA	Junior Achievement Finance Park / Gençlik Finans Parkı Kuruluşları Birliği
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
OECD	Organisation For Economic Co Operation And Development / Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü
PACFL	Annual Report to the President / Yıllık Rapor
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
TAKASBANK A.Ş.	Takas ve Saklama Bankası
TDK	Türk Dil Kurumu
TKYD	Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği
TSPAKB	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kurumları Birliği

GİRİŞ

Doğru ve faydalı finansal bilgiye ulaşmak artık bir seçenek değil zorunluluktur. Özellikle Türkiye' 1999 ve 2008 yılında yapılan emeklilik düzenlemeleri ile (yasa değişiklikleri ve maaş bağlama oranlarındaki değişiklikler) emekli olma şartları değişmiş ve bu durum ileri yıllara yönelik ek gelir ihtiyacını doğurmuştur.

Belirli bir yaş gurubunun altında olan insanların daha geç yaşlarda emekli olması durumu bu gruptaki insan grubunun tasarruf ile yatırımlarını zorunlu hale getirmiştir. Türkiye'nin dönemlere göre değişen ekonomik koşulları kurumların doğru yatırım stratejilerini hızla belirleme ve uygulamasını zorunlu hale getirdiği görülmektedir. Akademik olarak yapılan çalışmalara göre Türkiye'de yaşlıların toplam nüfus içindeki oranı artmaktadır.1984'de yılı içinde yaşlıların oranının tüm nüfus içindeki oranının %4,7 iken 2017 yılında %8,5'e ulaşmıştır. 2023 yılında ise bu oranın %10,2 civarı olacağı öngörülmektedir. (Başol, 2019, ss. 35-46). Türkiye' de nüfusun yaş ortalamasının artması ve emeklilik şartlarının ağırlaştırılması ve yüksek enflasyon dönemlerinin tekrar yaşanması bireylerin alternatif gelir kaynakları elde etmesini gerektirmektedir.

Bu kaynakları elde etmek ise ancak yeterli bir finansal okuryazar düzeyine ulaşılması ile mümkündür.Enflasyon, faiz ve döviz kurlarındaki aşağı ve yukarı sert hareketler finansal piyasaları dikkatli takip etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenlerle gerek bireysel gerekse kurumsal anlamda yatırım stratejilerinin doğru belirlenmesi ve tasarrufların doğru finansal araçlara doğru zamanda yönlendirilmesi finansal okuryazarlık bilincinin ve yetisinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Ayrıca günümüz şartlarında teknolojik gelişmeler görece olarak ihtiyaç duyulan nesnelerin yapısında da hem niteliksel hem de niceliksel olarak değişmesine neden olmuştur. Değişen ihtiyaçlar daha fazla finansal imkanlara sahip olmayı da gerektirmiştir. Dolayısıyla tasarruf ve yatırım kavramları ön plana çıkmaya başlamıştır.

BÖLÜM I: FİNANS VE FİNANSAL OKURYAZARLIK

1.1 Finans Kavramı

Finans kavramı bireysel ya da kurumsal olarak hayatımızı içinde olan ve direk yaşantımızı etkileyen göz ardı edilemeyecek bir olgu haline gelmiştir. Finansal konulara ve literatüre hâkim olma ve uygulama yeteneği ile bir araya geldiğinde finansal okuryazarlık kavramının ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu sebeple finansal okuryazarlık kavramının tam olarak ifade edilebilmesi açısından finans kavramının açıklanması ve incelenmesi zorunlu bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Finansın birçok tanımı bulunmaktadır.

Türk Dil Kurumu (TDK)' ya göre finans kavramı, fon ve sermaye sağlamaya yönelik ticari etkinlik olarak tanımlamıştır.(TDK (2013e), t.y.)

Finans kavramı gerek bireylerin gerekse kurumların nakit ihtiyaçları için kullanabilecekleri fon, sermaye ve benzerlerinin tümünü ifade eden bir kavramdır. Tüm dünyada geçerli bir kavram olması nedeniyle bireylerin, kobilerin veya kurumların yararlanabileceği fonların, sermayelerin ve paraların toplamı olarak da tanımlanabilir. (Paramasivan & Subramanian, 2009, ss. 2-3)

Sancak, Finans kavramını bir bilim dalı olarak tanımlamakta ve paranın temini üzerine çalıştığını belirtmektedir. Finans bilimi bireylerin ve firmaların finansman olanaklarını elde edebilmesi ve elde ettikleri bu kaynakları kullanabilmesini amacıyla yapılan araştırmaları kapsar. (Sancak, 2016, s. 17)

Hill'e göre finans işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları maddi kaynaklar olan fonlara uygun şartlarda ulaşılabilmesini ifade eden bir kavramdır. Finans Hill'e göre yönetmeyi sağlayan bir sanattır. Tüm finansal hizmetleri ve aktiviteleri kapsar.
(Hill, 2014)

Boatriht'a göre parasal olanakların oluşturulması, dağıtımı, takası ve yönetilmesi finans kavramını ifade eder. Kamu maliyesi yönüyle vergilendirme ve borçlanma araçları ile kaynak oluşturma ve bu kaynakları vatandaşları için kullanma, bireysel alanda bireysel ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yaptıkları tasarruf, yatırım, borçlanma ve alacaklı olma durumu anlatan kişiye özel finans, ticari kuruluşlar yönüyle menkul kıymet işlemleri, özkaynak artırımları ile kurumsal finans işlemleri finansın içeriğini kapsamaktadır. (Boatright, 2010, s. 3)

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi finans kavramı bireysel ve kurumsal anlamda toplumla iç içe geçmiş kavramdır. Özellikle sermaye piyasalarında vazgeçilmez bir olgu olarak yerini almıştır.

Finans kavramı finansal okuryazarlık kavramının yapıtaşı olan bir ögedir. Finansal okuryazarlık konusu araştırılırken finans kavramına öncelikli olarak yer verilmesi gerekmektedir.

1.2. Finansal Okuryazarlık Kavramı ve İçeriği

Finansal okuryazarlık kavramı gerek yurt içi gerekse yurt dışında bulunan çeşitli akademisyenler tarafından birçok kez farklı tanımlanmıştır. Finansal okuryazarlık kavramının tanımı hakkında tam bir anlaşmaya ulaşılamamış olmasına rağmen genel anlamda bir tanımına da ulaşılabilmesi mümkün olmuştur. (Ağırman & Akyol, 2019, s. 3) Bowen'a göre finansal okuryazarlık yaşamı sürdürebilmek için sahip olunması gerekli finansal temel bilgilere sahip olmaktır. (Ağırman & Akyol, 2019, s. 6)

Mandelê göre finansal beceri gelecekte daha refah bir yaşam için gerekli olan finansal kaynakakları etkin yönetebilmektir. Bunun için gerekli finansal bilgiye sahip olmaktır. (Ağırman & Akyol, 2019, s. 7)

Finansal okuryazarlık kavramı terimsel olarak ilk defa lise öğrencileri için Jumpstar anketinde bahsedilmektedir. Bu ankette finansal okuryazarlık parasal kaynakları hayat boyunca doğru ve etkin kullanma olarak tanımlanmıştır. (PACFL, 2008: 35).

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)'ne göre finansal okuryazarlık, finansal ürünler ve kavramlar hakkında finansal tüketicilere bilgi aktarımı yapılarak finansal farkındalığın artırılması, finansal risk kavramının öğretilmesi ve finansal yatırımları yapabilecek finansal okuryazarlık yetkinliğine ulaşılmasıdır. Sonuç olarak da finansal refahı artırma sürecidir. (Lusardi & Mitchelli, 2007, ss. 35-44)

OECD finansal yetkinlik ile bağlantılı olarak finansal okuryazarlık olgusunu üç ana başlıkta ele almaktadır. Emeklilik için yapılan tasarruf ve yatırım, kredi ve borç yönetiminin yapılabilmesi, kayıt dışı finansal işlemler. (OECD, 2005)

Bireysel anlamda finansal okuryazarlık, finansal durumu, güvenliği, dengeyi ve verimliği korumak için gerekli olan bilgi, yetenek, davranış ve tutumlardan oluşan ögeler bütünüdür. (Gökmen, 2012, s. 20)

Türkiye'de faaliyet gösteren ve finansal okuryazarlığın geliştirilmesini amaçlayan Finansal Okuryazarlık ve Erişimderneği (FODER) finansal okuryazarlık kavramını, finansal tüketicilerin finansal ürün ve finansal risk kavramları hakkında yeterli bilgiye sahip olarak gelirlerinden elde ettikleri tasarrufların doğru bir şekilde yatırıma yönlendirebilme becerisi olarak tanımlamaktadır. (FODER Hakkında, t.y.)
Bodie ise Finansal okuryazarlık kavramını, bütçeleme, tasarruf, yatırım, gelir-gider muhasebesi konularında gerekli bilgileri edinerek yetkinlik kazanmak olarak ifade etmektedir. Bu yetkinlik finansal konularda bir finansal tutum ve davranış alabilmeyi sağlamaktadır.(Bodie, 2006)

Tetik'e göre finansal okuryazarlık maddi kaynakları akıllıca yönetebilmeyi ifade eder. Meydana gelen finansal krizle, digital gelişmeler sonucu yaşanan dolandırıcılık faaliyetleri, ülke tasarruflarının yetersizliği finansal okuryazarlık düzeyinin artırılmasını zorunlu hale getirmektedir. (Tetik, 2018, ss. 1-2)

Remund'a göre finansal okuryazarlık kavramını tasarruf sahiplerinin paralarını yönetilme becerisine sahip olması olarak tanımlamaktadır. Remund'Finansal okuryazarlık kavramı beş kategoriye ayırmaktadır. Bu kategoriler,

-Finansal kavramlar bilgisi,

-Finansal Kavramlar hakkında iletişim becerisi,

-Bireysel olarak finans yönetiminde yetkinlik,

-Doğru finansal karalar alabilme,

-Finansal planlamaya duyulan güvendir. (Remund, 2010, ss. 276-294)

Capuano ve Ramsay'e göre finansal okuryazarlık kavramı, finansal terimleri ve kavramları öğrenerek doğru finansal karalar alabilmeyi ifade eden bir kavramdır. Finansal bilgi ve enstrumanların daha da karmaşıklaşan yapısı nedeniyle finansal konulara belirli bir düzeyde hâkim olmayan bireylerin sağlıklı finansal karalar alabilmesi mümkün değildir. (Capuano & Ramsay, 2011)

Lusardi'ye göre finansal okuryazarlık, finansal enstrumanlar ve kavramlar hakkında yeterli bilgiye sahip olarak finansal riski anlayabilmek ve doğru finansal kararları verebilecek yeteneğe sahip olmaktır. Finansal okuryazarlık bu yetenek rehberliğinde finansal farkındalığı sağlamaktadır. (Remund, 2010, ss. 276-295)

Amerika Birleşik Devletleri'nde finansal okuryazarlık programı olarak yayınlanan JumpStart' finansal okuryazarlık kavramı kişinin ömrü boyunca finansal olarak güvende olmasını sağlayacak yeteneğe sahip olması olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama ABD başkanına rapor olarak sunulmuştur. (PACFL, 2008: 35).

Bihari ve Shukla'ya göre Finansal okuryazarlık kavramı finansal eğitim ile birlikte finansal ürünlere kazanç ve kayıpları yönetebilme riskine aşina olmayı ifade eder. Bu anlamda finansal eğitimin bireylerin finansal refahı sağlaması açısından etkili bir durum ve önemli bir ayağıdır. (Bihari ve Shukla, 2012:43)

The National Foundation for Educational Research'e göre finansal okuryazarlık kavramı para yönetiminin etkili ve bilinçli bir şekilde yapılmasını ifade eder. (Barmaki, 2015, s. 9)

ABD Merkez Bankası Eski Başkanı Alan Greenspan yaptığı bir konuşmada teknolojnin ve finansal enstrümanlardaki gelişim, artış ve çeşitlenmeye vurgu yaparak, bu durumu şu şekilde ifade etmektedir. (FRB: Speech, Greenspan--Financial education--September 26, 2003, t.y.)

"Bir nesil öncesiyle karşılaştırılma yapıldığında günümüzün finans dünyası oldukça karmaşıktır. Kırk yıl önce, yerel bankalar ve tasarruf kurumlarında vadesiz mevduat ve tasarruf hesabını anlayabilmek yeterliydi.

Günümüzde ise tüketicilerin geniş finansal enstruman, hizmet çeşitliliği ve tedarikçilerin seçimi konularını anlayabilmek gerekir. Geçmişte yıllarda borcu az olan nesillerin kredi, bileşik faizin ve kredi hesaplarının kötü yönetilmesi gibi konulara hakim olması gerekmiyordu. Bugün ise, telekomünikasyon teknolojilerinin gelişmesi kredi kullanımın artması ve diğer birçok finans ve bankacılık hizmetlerini genişletmiştir. Tüm bu gelişmeler her çeşit finansal işlemleri bilgisayar yolu ile yapabilmeyi gerekmektedir."

Noctor, Stoney ve Stradling finansal okuryazarlık kavramını bilinçli kararlar vererek para yönetiminin doğru ve etkili bir şekilde yapılması olarak tanımlamıştır. (Huston, 2010:311).

OECD'ye bağlı Uluslararası Mali Eğitim Ağı (INFE) finansal okuryazarlık kavramını; önce bireysel refahı elde etmeyi amaçlayan ve buradan da toplumsal refahı

sağlayan finansal bilgi ve davranışların hepsinin yer aldığı bütünsel bir kavram olarak tanımlamaktadır. OECD/INFE, 2011)

Barmaki finansal okuryazarlık kavramını finansal konularda bir yetenekler bütünü olarak tanımlamaktadır. Bu yetenek ve beceriler, bilgiye sahip olma, kişisel olarak finansal durumları yönetebilme becerisi, finansal öğleler ve kavramlar arasında bağlantı kurma yeteneği ve finansal konularda kararları doğru verebilme becerisidir. (Barmaki, 2015, s. 9)

Anderseon vd. finansal okuryazarlık kavramını maddi refahı etkileme durumuna göre nitelendirerek finansal okuryazarlığı finansal durumları analiz etme, yönetebilme, koşulları anlayabilme ve iletişim kurabilme yeteneklerine sahip olma olarak vurgulamıştır. (Anderson vd., 2000, ss. 1-18)

Tüm bu tanımlamalarla birlikte genel olarak kabul edilen en geniş tanımı OECD (2012) yapmıştır. OECD finansal okuryazarlığı "Finansal kavramlar ve risklerin bilgi ve anlayışına sahip olmak, bu bilgi ve anlayışı değişik finansal bağlamlarda etkili kararlar almak, birey ve toplumun finansal iyi olma halini geliştirmek ve ekonomik hayata katılımı sağlamak için kullanma becerisi, motivasyonu ve güvenidir." Şeklinde açıklamıştır. (https://www.oecd.org/, t.y.)

Sarıgül'e göre finansal okuryazarlık kişilerin finansal turum ve davranışları ile becerilerinin tamamını ifade eden bir kavramdır. (Lusardi & Tufano, 2009, s. 1; Sarıgül, 2015, ss. 200-218)

Hayta'ya göre finansal okuryazarlık finansal enstrumanlar hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olarak finansal eylemde bulunabilmeyi tanımlayan bir kavramdır. Gelişen finansal enstrumanlar finansal okuryazarlığın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Hayta finansal okuryazarlık kavramının sürekli bir gelişim içinde olduğunu vurgulayarak finansal okuryazarlığın temel ve gelişmiş olarak da incelenmesi gerektiğini belirtmektedir. Finansal beceriye sahip olabilmek için üç temel yetkinliğe sahip olmak gerekmektedir.

Hayta'ya göre bunlar finansal bilgiyi bulabilme yetkinliği, finansal bilgiyi yorumlayabilme yetkinliği, finansal bilgiden faydalanma yetkinliğidir. (Hayta, 2011)

Sarıgül'e göre finansal beceri para yönetimini günlük hayatta yapabilmeyi ifade eder. (Dereköy, 2020, s. 3)

Johnson ve Sheredan'a göre finansal okuryazarlık fertlerin yaşam kalitelerini yüksek bir düzeye ulaştırmayı amaçlıyan ekonmi ile ilgili yeteli bilgi ve donanıma sahip olmayı ifade etmektedir. (Dereköy, 2020, s. 5)

Kim'e göre finansal beceri modern hayatta fertlerin yaşamını devam ettirmelerini sağlayan bir kavramdır. Gerekli olan finansal bilgi ve beceriyi ifade eder. (Dereköy, 2020, s. 5)Hilgert'e göre finansal bilgi finansal enstrümanların ve uygulamaların istatistiksel olarak uygulanmasıdır. (Dereköy, 2020, s. 5)

Mason ve Wilson (2000) Şekil 1. de gösterildiği gibi finansal kaynakları kullanır iken bilgi kaynaklarına ulaşma, teknolojik imkânları kullanma etkin bir sürecin olmasını sağlamaktadır. (Mason & Wilson, 2000, s. 33)

Şekil 1. Anlamlı Finansal Okuryazarlık Süreci

Mason ve Wilson'a göre finansal beceri bir farkındalık olayıdır. Bu farkındalık sayesinde birey ihtiyacı olan bilgileri elde eder. Elde ettiği bu bilgiler sayesinde finansal anlama yetisini kavuşur. Finansal değerlendirmeler yaparak uygun davranışlarda bulunur. Finansal okuryazarlık kavramı bu süreçten ibarettir.(Mason & Wilson, 2000, s. 6; Temizel, 2010, s. 5)

Mason ve Wilson'e göre teknolojinin gelişmesi ile beraber bilgiye de ulaşım kolaylaşmıştır. Finansal kararlar vermeden önce bil kaynaklarını ve teknolojik imkanları maksimum düzeyde kullanmak gerekir. (Mason & Wilson, 2000, s. 6)

1.3 Finansal Okuryazar

Finansal okuryazar kavramı finansal kavram ve finansal enstrümanlar ile finansal piyasalar hakkında temel bilgi sahibi olan, sahip olduğu finansal bilgi ve becerileri gelir-gider dengesine göre doğru kullanabilen, doğru bütçe yapabilen, ödemeler dengesini kurabile kişi ya da kişiler demektir.

Kişinin finansal okuryazar olması bireysel olarak refah düzeyini artıran bir kişisel durum olmasının yanında kişilerin içinde bulunduğu toplumunda refah düzeyini de artıran bir olgudur. Böylelikle kişilerin finansal okuryazar olması finansal piyasalarında daha sağlıklı işlemesini sağlar. Tersi durumda ise olumsuz etkide bulunur. (Kılıç, 2016, s. 8)

Schagen ve Lines (1996) ffinansal okuryazar olabilmenin nitelik ve davranışlarını şu şekilde belirlemiştir.

- Para yönetimini ve Para yönetimi ile alakalı ana kavramları anlama,

- Finansal kurumları ve finansal sistemler ile finansal hizmetler hususunda yeterli bilgi düzeyine ulaşmak,

- Finansal bilgi ve beceri düzeyi genel ve özel yetenekleri bulundurmak,

- Finansal iş ve konuların yönetimi esnasında etkin ve sorumluluk taşıyan davranışları sergilemek. (Kılıç, 2016, s. 8)

Opletalova göre ise bir bireyin finansal okuryazar olabilmesi için şu niteliklere sahip olması gerekir. (Opletalová, 2015, s. 1178)

- Sahip olduğu maddi imkânları ile ilgili yeterli ve geniş bilgi birikimine sahip olmalı

- Aile bütçesini yönetebilecek bilgisi olmalı

- En az bir aylık harcama planı yapmayı bilmeli,

- Aylık kazancında ani kayba karşı hazırlıklı olmalı

1.4 Finansal Tutum

Finansal Tutum finansal okuryazarlığın içindeki önemli unsurlardan biridir. Bireylerin finansal konular, kavramlar ve enstrümanlar hususundaki geçmiş deneyimlere göre sergiledikleri tavır olarak tanımlanabilir. (Şahin ve Barış, 2017: 82).

Kısa vadeli taleplerini ön plana çıkaran kişiler ani maruz kaldıkları durumlarda tasarruf ya da uzun vadeli planlar yapma eğiliminde bulunmamaktadırlar. Mandell ve Klein (2007)

Ayrıca Mandell ve Klein, yaptıkları araştırmada motivasyon finansal beceri ve bilgi düzeyinşi etkiliyen faktörler kontrol edildiği durumlarda finansal tutumu etkileyen önemli bir unsur olduğu sonucuna ulaşmışlardır. (Alkaya & Yağlı, 2015, s. 588; Mandell & Klein, 2007, ss. 105-116)

1.5 Finansal Davranış

Kanmaz, Finansal davranış bireylerin tasarruf etme, borçlanma, yatırım yapma gibi durumlarında sahip oldukları kaynakları kullanma biçimleri ile ilgili bir kavramdır. (Kanmaz, 2018, s. 15)

Mien ve Thao, finansal davranışı yaşam boyunca kişilerin karşılaştıkları ya da karşılaşacakları maddi imkanlarsa sahip olarak optimum yarar sağlamak olarak tanımlamıştır. (Mien & Thao, 2015, ss. 1-4)

Danes ve Haberman yaptıkları çalışmalarda bireylere yönelttikleri sorularla bireylerin finansal davranışlarını açıklamaya çalışmıştır. Bu sorulardan bazıları örnek olarak aşağıda yer almaktadır. (Danes & Haberman, 2007, ss. 48-60)

- Parayı harcarken durduğum bir nokta bulunmaktadır.
- Yaşamımda ihtiyacım olan şeyin ne olduğunun farkındayım.
- Çevremdeki inşalarla ekonomiyi konuşur, bilgi alışverişi yaparım.
- Ödemeleri planlar, ona göre hareket ederim.
- Planladığım hedeflere ulaşırken önceden yapmış olduğum ekonomik planlardan faydalanırım.
- Alışveriş sırasında fiyatları karşılaştırırım

1.6 Finansal Refah

Firmalar kar etme isteği gibi bireylerde finansal sıkıntılardan kurtulma anlamına gelen finansal refaha ulaşmak istemektedirler. Bu nedenle finansal sıkıntılardan kurtulmak

için finansal refahı etkilemekte olan faktörleri iyi bilmek gerekmektedir. Finansal okuryazarlık ile finansal refah arasında sıkı bir bağ vardır. (Kılıç, 2016, s. 38)

Berhman'a göre finansal bilgi ve beceri düzeyi ile hane halkı reha düzeyi arasında olumlu bir ilişki vardır. Finansal bilgi ve beceri düzeyi arttıkça hane halkının da refah düzeyi artmaktadır. (Behrman vd., 2012, ss. 300-304)

Bucher vd. ne göre 2008 küresel krize yakalanan ve finansal okuryazarlık düzeyi düşük olan hane halklarının refah düzeyi düşmüştür. (Bucher-Koenen & Lusardi, 2011, ss. 565-584)

Jappeli ve Padula göre finansal bilgi ve beceri düzeyi ile hane halkı reha düzeyi arasındaki ilişki pozitiftir. (Jappelli & Padula, 2013, ss. 2779-2792)

Drecer vd. Finansal okuryazarlık ile finansal refah arasında anlamlı bir bağ olduğu sonucuna varmışlardır. (Drever vd., 2015, ss. 13-18)

Schmeiser ve Seligman kişilerin finansal bilgi ve beceri düzeyi ile finansal refah arasındaki ilişkiyi inceleyerek aralarında zayıf bir bağ olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmayı Amerika'da bulunan Sağlık ve Emeklilik Araştırması (Health and Retirement StudyHRS) verilerini inceleyerek yapmışlardır. (Schmeiser & Seligman, 2013, ss. 243-262)

1.7 Finansal Okuryazarlığı Etkileyen Faktörler

Finansal okuryazarlığı etkileyen altı faktör ön plana çıkmaktadır. Bunlar sosy-demografik faktörler, aile, servet, tasarrufu artırma isteği, Finansal olarak memnuniyet, Umutsuzlukdur. (Öztürk & Demir, 2015, ss. 117-118)

1.7.1 Sosyo-Demografik Faktörler

Literatür taraması yapıldığı vakit birçok araştırmada eğitim seviyesinin finansal okuryazarlık seviyesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Eğitim seviyesinin yükselmesi finansal okuryazarlık düzeyini artırmaktadır.

Araştırmada erkeklerin ve beyaz ırkların ekonomik ve finansal problemlerin üstesinden daha iyi geldikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında İspanyolların beyazlara göre nazaran daha yüksek kredi skorlarına sahip oldukları görülmüştür. Genel olarak araştırma sonuçları daha iyi bir eğitim alanların daha yüksek bir finansal okuryazarlığa sahip olduğu anlaşılmaktadır.

1.7.2 Aile Geçmişi

Finansal bilgi ve beceri düzeyi üzerinde ailenin de etkisi bulunmaktadır. Bilhassa annenin eğitim seviyesi çocukların üzerinde finansal okuryazarlık açısından büyük etkisi olmaktadır. Aileden devralınan servet anlamındaki miras mevcudiyeti de etkilen önemli bir faktördür.

1.7.3 Servet

Servet ve finansal okuryazarlık arasında güçlü bir ilişki vardır. Finansal bilgi düzeyi yüksek olanların kazançları da yüksek olmaktadır.

Ayrıca servetin mevcudiyeti finansal enstrümanlara yatırımda iskontolu oranlara sahip olmasını sağlamaktadır. Süre ve finansal gayretide azaltan bir unsurdur.

1.7.4 Tasarrufu Artırma İsteği

Tasarrufu artırma isteği finansal bilgi ve beceri düzeyini de artırma eğilimini de artırmaktadır. Dolayısıyla finansal okuryazarlık seviyesinin yükselmesine neden olmaktadır.

1.7.5. Finansal Açıdan Memnuniyet

Finansal bilgi ve beceri düzeyini artıran bir etkiye sahiptir. Yeterli düzeyde finansal okuryazarlık seviyesine sahip olmak finansal memnuniyeti artıran sonuçlara neden olur. Tasarruf oranının artması, finansal refah düzeyinin yükselmesi, bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması finansal memnuniyeti artıran etkenlerdir.

Finansal memnuniyetin artması finansal okuryazarlığında daha fazla artmasına neden olur. Karşılıklı birbirlerini etkileyen unsurlardır. Kişilerin kendi kendilerine finansal bilgi düzeylerini artırması kariyer anlamın da bir memnuniyete neden olmaktadır.

1.7.6. Umutsuzluk

Yapılan araştırmalar umutsuzluk kavramının mevcudiyeti finansal tutum, davranış ve refah düzeyi üzerinde olumsuz etkileri olduğunu göstermektedir.

Umutsuzluk beraberinde daha fazla borçlanma ve daha düşük bir emeklilik varlığına neden olma gibi olumsuz sonuçlara sebep olmaktadır.

Finansal okuryazarlık düzeyine sahip olanlarda umutsuzluk oranı yüksektir. Düşük finansal okuryazarlık düzeyi finansal durumu da beraberinde getirmektedir.

1.8. Finansal Okuryazarlığın Önemi

Örgensen, üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu belirtmektedir. Bunda finansal bilgi, tutum ve davranışların etkisinin yanında ailesi etkisininde büyük olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin finansal olarak geleceğe hazır olmadıklarını, mali olarak sorumluluk almada yetersiz olacaklarını ifade etmektedir. Bu nedenle öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılması için finansal beceri ve bilgi düzeyini artıracak eğitim verilmelidir.

Jorgensen'e göre finansal okuryazarlık yeterliliğine sahip olmak bireyler ve aileler ve öğrenciler için faydalı olacaktır. Tasarruf etmek özellikle de öğrenciler için gereksiz borçlanmayı engelleyecektir. Daha iyi bir gelecek için yatırım yapmayı sağlayarak yaşam kalitesinin de artmasına neden olacaktır. Fiziki refahın yanında psikolojik bir rahatlamanındı sağlanması evlilik kurumuna da olumlu katkıda bulunacaktır. (Jorgensen, 2007, ss. 60-62)

Gökmen'in araştırmasında şu noktalar dikkat çekmektedir. Gökmen'e göre bireylerin büyük çoğunluğu finansal okuryazarlık gerekli finansal kaynağa sahip değildir. Finansal olanakları yönetim açısından da yetersizlerdir. Bu sebep ile finansal okuryazar olmak sadece gelecek için değil şu an içinde gerekli bir niteliktir. Finansal okuryazarlığı düşük olan bireylerin ve ailelerin finansal işlemlerinde verecekleri kararlarda mevcut riskleri, maliyetleri ve muhtemel kazançları yeterince anlayamayacakları bir gerçektir. Tersi durumda ise finansal okuryazarlığı temel düzel de de olsa öğrenmiş olan bireyler ve aileler bu gibi durumları daha iyi öngörebilecek ve özellikle riskler ve fırsatlar konularında daha doğru kararlar verebileceklerdir. (Gökmen, 2012, s. 42)

Ayrıca gökmen şu noktalara da ayrıca vurgu yapmaktadır. Finansal okuryazarlık düzeyinin artması finansal piyasalarda kayıt dışılığı azaltır. Legal finansal sistemin dışında yer alan kayıt dışı finansal sisteme olan bakışı değiştirir. Finansal becerinin artması kayıt dış yatırım ve işlemlerin zararlarının daha iyi görülmesini sağlar. Kayıt dışı işlemlerden uzaklaşılması finansal kayıpları engeller. Yatırım bilincinin doğru yönde gelişmesini sağlar. Finansal okuryazarlığın olması finansal farkındalığı olan yatırımcıların finansal piyasalara ilgisini azaltır. Çünkü yeterli finansal beceriye sahip değillerdir. Bu nedenle yatırım enstrümanlarından uzak dururlar. Olası finansal faydalardan mahrum kalırlar. (Gökmen, 2012, s. 36)

Beal ve Delpachitra yaptıkları çalışmada finansal piyasalardaki kredi kullanım hususunda artan rekabet, krediye ulaşımı sınırlandıracak kurallardaki esneklik ile kredi kullanımının daha yaygınlaştığına dikkat çekmiş ve finansal okuryazarlık düzeyinin

önemine değinmiştir. Beal ve Delpachitra ayrıca kredi kartlarının daha kolay verilmesinin kredi kartlarının kullanımının yaygınlaşması sonucunu doğurduğunu ifade etmektedirler. Tüketimin artması borçluluğunda artmasına sebep olmuştur. Borç yönetiminin gerekliliği finansal becerinin önemi artmıştır. (Beal & Delpachitra, 2003, ss. 65-78)

Beal ve Delpachitra emeklilik planlanması hususunda finansal becerilerin etkisine dikkat çekmektedirler. Dünya genelinde ülkelerin yönetiminde olan hükümetlerin emeklilik konusunda kamunun sorumluluğunu azaltmaya çalıştıklarını ve emeklilik hususunda vatandaşlarına daha fazla mesuliyet yüklediklerini belirterek, emeklilik ve emeklilik için çıkarılmış fonlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olunmasının zaruri olduğunu ifade etmektedirler. (Beal & Delpachitra, 2003, ss. 64-78)

Finansal okuryazarlık bireylere olan olumlu katkısı yanında ülke ekonomisi içinde büyük bir öneme sahiptir. Küçük sayılabilecek tasarruflar ciddi sermaye birikimlerine dönüşerek yatırım olanaklarının artmasına neden olur. Finansal okuryazarlık tasarrufların yatırıma dönüşmesi talebi olarak kendini gösterirken finansal kaynaklara erişim ise arz yönünü tayin eder. Finansal okuryazarlığın piyasadaki şeffaflığı artıran bir özelliği de bulunmaktadır. (Fettahoğlu, 2015, ss. 101-116)

Bağcı'ya göre bireylerin içinde bulundukları zamanda verdikleri finansal kararlar gelecek yaşantılarını da etkilemektedir. Risk ve fayda durumlarını ayarlayabilmeleri için doğru kararlar vermek finansal olarak büyük önem taşımaktadır. Bireyler doğru finansal kararlar vermeyi öğrenmelidirler. (Bağcı, 2019, s. 12)

Fettahoğlu , finansal beceri bireylerin günlük yaşamında karşılaştıkları finansal ve ekonomik sorunlarla daha rahat baş edebilmelerini sağladığı düşüncesindedir..(Fettahoğlu, 2015, ss. 101-116)

Finansal okuryazarlık bilgi ve yeteneklerine sahip olan tüketiciler finansal kararlarında daha başarılıdırlar. Aldıkları finansal kararlar ekonomik durumlarının daha iyi olmasını sağladığından daha fazla refaha sahip olurlar. İçinde yaşadıkları toplumların

refahına ve ekonomik gelişimlerine olumlu katkı sağlarlar. Finansal piyasalarda öğrenilmesi çok daha zor olan öğrenci kredileri, ipotekler, kredi kartları, emeklilik hesapları vs. nispeten daha karışık finansal araçlar bulunması nedeniyle yeterli finansal okuryazarlığa sahip olmayan bireylerin bunları analiz ederek optimal fayda sağlaması oldukça zordur. (Mimbs-Johnson & Lewis, 2009, s. 74)

Lusardi ABD'de yaptığı çalışmada şu sonuçlara varmıştır. Finansal okuryazarlık düzeyinin yetersiz olması tasarruf ve yatırım davranışlarını olumsuz etkilemektedir. Bu bireylerin tasarruf ve yatırım davranışları incelendiğinde finansal uzman tavsiyelerine yeterince güvenmedikleri görülmektedir. Bu nedenle finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması gerekmektedir. Finansal okuryazarlık düzeyi düşük olan bireyler matematik becerilerinin düşük olması nedeniyle borçlanmalarını yüksek maliyetlerle yapmaktadırlar. Finansal okuryazarlık düzeyi yüksek olan bireylerin ise yüksek maliyetle borçlanma ihtimalleri çok daha düşüktür. Finansal okuryazarlık karar verme sürecinde önemli rol oynar. Geleceğe yönelik planlamaların yapılmasında özellikle emeklilik planlamasında önemli bir karar verme özelliğine sahip önemli bir değişkendir. Planlama için gerekli olan bilgi ve donanıma sahip olmayı sağlar. Emeklilik planı yapmak emeklilik için tasarruf yapmayı da gerektirir. Tasarruf yapabilme becerisi finansal değerleri hesaplamayı ve aritmetik değerlendirmeyi gerektirir. (Lusardi, 2008, ss. 1-28)

Lusardi ve Scheresberg'in (2013) ABD'de yaptığı bir çalışmada; çok yüksek maliyetle borçlanan bireylerin finansal okuryazarlık oranının düşük, matematiksel becerilerinin zayıf olduğu görülmüştür. Ayrıca finansal okuryazarlık oranı daha yüksek olan bireylerin, yüksek maliyetle borçlanma ihtimalinin daha düşük olduğu anlaşılmıştır. Birçok kişinin neden yüksek maliyetli borçlanma metotlarını kullandığını açıklamada düşük finansal okuryazarlık düzeyinin rol oynadığı saptanmıştır. Ayrıca sadece finansal krizlerde yaşanan şokların değil finansal okuryazarlığın yeterli olmamasının da yüksek maliyetli borçlanmaya neden olduğunu belirtmektedirler. (Lusardi & de Bassa Scheresberg, 2013, s. 16)

Polisetty vd.(2021) 179 girişimci üzerinde erinde yaptıkları araştırmada finansal okuryazarlığın yetersiz olduğu sonucuna vararak, finansal becerinin yetersiz olmasının girişimcilerin başarısını olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir. Bunun çözümünün de finansal otoritelerin girişimcilere finansal okuryazarlık eğitimi vermesi olduğunu ifade etmişlerdir. (Polisetty vd., 2021, ss. 1085-1092)

Finansal okuryazarlık, bir yandan bireylerin günlük yaşamında karşılaştığı finansal sorunlara yönelik çözümleri geliştirirken, diğer yandan finansal piyasaların etkin ve verimli çalışmasına katkı sağlamaktadır.

Finansal okuryazarlık kişilerin karşı karşıya kaldığı finansal problemlerin çözümüne yardımcı olacak yetkinliğin elde edilmesine yardımcı olur. Sermaye piyasaların daha faal ve randımanlı çalışmasını sağlar. (Er vd., 2014, ss. 113-125)

Finansal okuryazarlık toplumdaki tüm yaş gruplarında yer alanlara yarar sağlar. İş hayatına yeni adım atan gençlere tasarruf ve bütçe yönetiminde kullanabilecekleri finansal enstrümanları sağlar. Ailelerin ihtiyaç duyduğu ev sahibi olmak, ya da çocukların eğitim ihtiyaçlarını karşılamak gibi konuları yapabilmelerine yardımcı olur. Bireylerin emeklilik planlarının doğru yapılmasını sağlayarak gelecekteki refah düzeyine katkı verir. Finansal işlemlerde daha az maliyetle işlem yapmalarını sağlar. (Temizel, 2010, s. 26)

Finansal okuryazarlık seviyesinin artırılması finansal piyasalarda kullanılan ürün ve hizmetlerin kullanımı hakkında daha fazla bilgi edinilmesi anlamına gelir. Bu durum ise finansal kararların daha az risk barındırması demektir. Sonuç olarak finansal risklerin daha iyi yönetilmesi sonucunu doğurur. (Temizel & Bayram, 2011, ss. 84-85)

Hayta kredi kullanımında ve emeklilik planlaması gibi birçok finansal kararların alınmasında finansal okuryazarlığın önemine değinmektedir. Bireylerin yaşam standartlarının yükseltilmesi için finansal becerinin elde edilmesi ile mümkündür. Bu nedenle finansal bilgiye sahip olmak zaruri bir ihtiyaçtır. Finansal bilginin uzun

dönemli etkileri olmaktadır. Bireylerin tamamını etkileyen bir kavramdır. (Hayta, 2011, s. 250)

Finansal bilgi düzeyinin artırılması finansal enstrümanlara duyulan güveni artırır. Bütçe yönetiminin daha sağlıklı yapılmasını, finansal enstrümanların daha fazla tanınmasını ve efektif kullanılmasına yol açar. Fertlerin doğru finansal kararlar alması finansal enstrümanları kavrayabilmesi ile mümkündür. Finansal kurumların daha etkin ve faydalı rol oynamasını sağlar. Aile ve fertlerinin tasarruf oranlarını artırıcı bir etkisi de vardır. (Hayta, 2011, ss. 261-262)

Mitchell vd. finansal okuryazarlığın gençler/ öğrenciler için önemine değinerek, genç öğrencilerin hayat boyu finansal kararlar almak zorunda olmaları nedeniyle yaşamlarını etkileyecek finansal sonuçlarla karşı karşıya kalacaklarını belirtmektedir. Finansal beceri bu açıdan gençler ve öğrenciler için hayatidir. Fakat bununla birlikte gençlerin finansal bilgi ve beceri düzeylerinin düşük olduğunu belirtmektedirler. Faiz oranları, enflasyon, risk gibi ekonomik kavramları bilmediklerini ifade etmektedirler. Varlıklı ailelere mensup gençlerin finansal bilgi ve beceri düzeylerinin daha yükse olduğu anlaşılmıştır. (Mitchell vd., 2009, ss. 1-33)

Eskici' ye göre finansal bilgi düzeyinin yükselmesi ülke ekonomilerine katkı sağlar. Tasarruf oranını artırır. Tasarrufların etkin yatırımlara yönelmesini sağlayarak ülkelerin ekonomisine fayda sağlar. Tasarrufların artması ile çeşitli yatırım araçlarının yaygınlaşması ile ortaya çıkabilecek olanaklara erişimi kolaylaştırır. Nüfusun artması ile ortaya çıkabilecek finansal sorunların çözümü için önemlidir. (Eskici, 2014, ss. 71-72)

Bağcı, Er vd. Finansal konulardaki risk algısına dikkat çekmişlerdir. Bağcı, Er vd'ne göre ekonomik krizlerin yaşanması ile finansal enstrümanları daha komplike bir hale getirmiş ve tasarruf sahiplerinin ya da tüketicilerin bu enstrümanları yanlış kullanılmasına neden olmuştur. Finansal enstrümanların yanlış kullanımının engellenmesi için finansal becerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Finansal bilgi

düzeyinin artması bu sorunların çözümünü de sağlayacaktır. (Bağcı, 2019, s. 13; Er vd., 2014, ss. 113-125)

1.9. Finansal Okuryazarlığın Özellikleri

Finansal eğitim ile kazanılan finansal okuryazarlık, finansal konularda uzman olmayı değil, finansal konularda doğru kararlar verebilecek kadar bilgi sahibi olmayı gerektirir. Finansal okuryazarlık toplumda tasarrufları artıran ve israfı da azaltan, tasarrufların yatırımlara dönüşmesini sağlayan bir kavramdır. Bu özelliği ile de bireyin ve ailenin refahına katkı sağlamaktadır. Finans okuryazar olmak için uzman olmak gerekmez.

Bireyin ve ailesinin doğru finansal kararlar almasına yetecek kadar finansal bilgiye sahip olması kâfidir. Finansal okuryazar olan kişinin hisse senedi ya da tahviller vs. sermaye piyasası araçlarında bir uzman kadar bilgili olması beklenmez. Kendisine ya da ailesine finansal yarar sağlayabilecek kadar finansman enstrümanlarını bilmesi yeterlidir. (Gökmen, 2012, s. 23)

Gökmen'e göre finansal okuryazar olan kişi finansal sistemi kavrayabilmeli, parasal olanaklarını doğru kullanmayı bilmeli, tasarruf ve yatırım planlamalarını yapabilmeli, iletişim yeteneği iyi olmalıdır. Gökmen'e göre finansal okuryazarlık, yatırım yapılacak finansal enstrüman hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlayarak finansal rahatlığı da beraberinde getirir. Yatırım sırasında veya sonrasında doğabilecek sorunların çözümüne katkı sağlayabilecek tutum ve davranışların alınmasına yardımcı olur. (Gökmen, 2012, s. 24)

Finansal okuryazarların bir takım ortak özellikleri bulunmaktadır.

-Gerekli bil, eğitim ve tecrübeye sahiptir. Kredi, sigorta, bankacılık, yatırım vb. konularda bilgilidir.

- Para ve varlık yönetimini konularını kavrayabilmektedirler.

-Finansal okuryazarlık konusunda yeterli bilgiye sahip oldukları için finansal planlama yapabilirler. Bu planları uygulayabilirler.

-Düzgün bir iletişim kurabilmelidir.

ABD'de finansal okuryazarlık için kurulan bir komite (PACFL) bireylerin finansal okuryazar olarak nitelendirilebilmesi için gerekli olan becerileri şu şekilde sıralamıştır. (PACFL, 2008)

1-Finansal eko sistem hakkında yeterli bilgiye sahip olarak finansal farkındalığa sahip olmak.

2- Nakit akışı yönetebilmek

3-Eldeki finansal kaynakları hesabını yaparak bütçe oluşturabilmek

4-Acil durumlarla karşılaşılması durumunda müdahale edilebilmesi için rezerv oluşturmak

5-Kredi alma, kullanma vs. aşamalarında olasılıkları kıymetlendirebilme

6-konut ihtiyacı doğduğunda satın alma ya da kiralama sürecini yönetebilmek

7-Finansal işlem ve durumlarda risk yönetimini yapabilme becerisine sahip olmak,

8-Genel olarak temel anlamda yatırım enstrümanları ile kazanç-risk ilişkisini değerlendirebilmek,

9-Emeklilik planlaması için gerekli tasarruf ve yatırım işlemlerini bir hesap dâhilinde bireysel emeklilik olarak yönetebilmek

10-Vefat, kaza, sakatlık vb. durumlar için finansal güvenliği sağlayıcı işlemleri yapabilmek.

BÖLÜM II: FİNANSAL EĞİTİM KAVRAMI

Finansal piyasalardaki teknolojik gelişmeler finansal enstrümanların sayısını artırmış ve finansal piyasaların daha da derinleşmesine neden olmuştur. Teknolojik gelişmeler sermaye piyasalarındaki finansal enstrümanların gelişimini sağlamıştır. Özellikle fintech teknolojileri ülkeler arasındaki finansal olanaklara erişimi hızlandırmış ve finansal işlemlerin güvenli bir biçimde yapılmasını mümkün kılmıştır.

Finansal işlem hacimlerinin artmış olması uluslararası finansal ilişkinin boyutu bir çeyrek yüzyıl öncesine göre çok daha fazla arttırmıştır. Finansal piyasaların gelişmesi daha fazla finansal okuryazarlık ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Mevcut finansal durum finansal eğitim ihtiyacını da doğurmaktadır. Gelişmiş ülkeler finansal eğitime önem vermektedirler. Finansal eğitim programları düzenlemekte, finansal okuryazarlık düzeyini artırmayı amaçlamaktadırlar. Finansal eğitim tahmin veya öngörülere değil verilere dayanması aynı zamanda finansal farkındalığı da arttırmaktadır. Finansal farkındalık finansal eğitim ile finansal okuryazarlığın artmasını sağlamaktadır.

Finansal eğitim ile finansal okuryazarlık arasındaki doğrusal bir ilişki vardır. Finansal eğitim ile artırılabilen finansal okuryazarlık tasarrufların ve yatırımların doğru bir şekilde yapılabilmesi mümkündür. Karşıtı olan finansal cehalet tasarrufların ve yatırımların doğru alana kanalize edilmesini önleyen etkisi ile bireysel ve kurumsal olarak ciddi maddi kayıplara neden olabilmektedir. Söz konusu olan sadece maddi kaynaklar gibi görünse de aslında çoğu kez kaybedilen şey maddi kazanımlar için harcanan emek ve sermayedir. Bir örnek verecek olursak finansal bilgi düzeyi yetersiz olan birinin yapacağı yanlış bir emeklilik planı tasarruflarının heba olmasına neden olabilir. Yılların birikimini kaybedebilir. Ya da yanlış bir yatırım kararı alan bir firma öz sermayesinde kayba uğrayabilir.

Temel anlamda finansal eğitimin hedef kitlesi genelde yeterli tasarruf yapamayan ve düşük gelire sahip olan kişilerdir. Finansal eğitimin kapsamı ve etki durumu eğitim verilen grubun niteliklerine elliklerine göre şekillenir. Eğitim planlaması yapılır iken eğitim görecekleri yetişkin, çocuk ve çalışanlar olarak ayırmak gereklidir. (Satoğlu, 2014, s. 35)

Ulusal anlamda ise toplum genelinde yetersiz finansal eğitim finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olması, yatırımların yanlış alanlara yönelmesine, işsizliğin artmasına, sermayenin tabana yayılmasının engellenmesine, tasarrufların yanlış kullanılmasına, ekonomik büyümenin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. Bu yönüyle de finansal eğitimin ulusal yönü gelecek nesiller açısından önem arz etmektedir. Finansal okuryazarlığı artıran finansal eğitimin önemi de buradan gelmektedir. (Satoğlu, 2014, s. 10)

2.1 **Finansal Eğitimin Tanımı**

Finansal eğitim ise literatürde çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Ulusal ve uluslararası literatürde çeşit tanımlamalar mevcuttur.

OECD finansal eğitimi şu şekilde tanımlamıştır. “Finansal eğitim tüketicilerin ve yatırımcıların finansal ürünler hususunda anlayışlarını geliştiren, finansal enstrümanlarla ilgili bilgi verme ve öğretme yoluyla finansal risklerin ve fırsatların farkında olmalarını, finansal seçimlerinde bilinçli olmalarını, finansal refahlarını artıracak bir güven ve yetkinliklerin geliştirmelerini sağlayan süreçtir”.

OECD finansal eğitim konusunda özellikle sigortacılık ve özel emeklilik alında öncü çalışmalar yapmaktadır. Web sayfasında akademik anlamda birçok kaynak mevcut olup, finansal okuryazarlık eğitim için geniş bir veri kaynağı sunmaktadır. (Hayta, 2011, s. 280)

OECD 2003 senesinde başlatmış olduğu bir proje ile ilk aşamada finansal okuryazarlık ile ilgili olarak ülkelerdeki finansal okuryazarlık eğitimlerini takibe almıştır. Üye ülkelerin finansal okuryazarlık faaliyetlerinin verimliliğini değerlendirmiş ve üye ülkelerin stratejiler oluşturmasına katkı sağlamıştır. Sonraki aşamada ise eğitimlere yardımcı olma amacıyla kılavuzlar hazırlamış, diğer ülkelerde yaşayanlarında finansal okuryazarlık düzeyini ölçemeye yönelik araştırmalar yapmıştır. (Küçükaslan, 2017, s. 41)

Lusardi ve Mitchell, finansal okuryazarlık ile ilgili yaptığı araştırmalarda finansal okuryazarlığın yetersizliğine dikkat çekmişlerdir. ABD ve diğer ülkelerde yaptıkları literatür çalışmalarında finansal cehalet üzerinde durmuşlardır. Araştırmaya konu olan birçok hane halkının temel finansal düzeyde dahi bilgiye sahip olmadıklarını görmüşlerdir. Finansal cehalet olarak nitelendirdikleri durumun sadece kendi ülkelerinde değil diğer ülkelerde de mevcut olduğunu belirtmişlerdir.

Genel anlamda bireylerin birçoğunun temel finansal bilgilerden dahi yoksun oldukları sonucuna vararak temel ekonomik kavramlara yabancı olduklarını vurgulamışlardır. Özellikle emeklilik planlamasının yapılabilmesi için finansal eğitimin verilmesi gerektiğini ve bu eğitim verilir iken de genel bir eğitim programı şekilde değil bireye özel eğitim programı şeklinde olması gerektiğini ifade etmektedirler

Ayrıca finansal cehalet ile yaş arasındaki ilişkiye de değinmişlerdir. Finansal okuryazarlığın cinsiyet açısından da farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir. Kadınların erkeklere göre daha düşük finansal okuryazarlık düzeyine sahip olduklarını vurgulamaktadırlar. (Lusardi & Mitchelli, 2007, ss. 35-44)

Rooij, Lusardi ve Alessie (2011) ‘e göre Finansal okuryazarlık eksikliğinin (ekonomi ve finans bilgisi eksikliğinin) borsaya yatırım konusunda engelleyici bir etkiye neden olduğu, hane fertlerinin borsaya katılımını engellediği göstermektedir. Sermaye piyasasının önemli bir enstrümanı olan borsaya katılımı azaltıcı etkisinin olması ciddi bir refah kaybına neden olabileceği belirtilmektedir. Rooij, Lusardi ve Alessie an Rooij vd., 2011, ss. 449-472)

Yine Rooij, Lusardi ve Alessie (2011) Hollanda'da yaptıkları bir araştırmaya göre emeklilik planlaması ile finansal okuryazarlık arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca kadınların finansal okuryazarlık düzeyi erkeklere göre düşüktür. Finansal okuryazarlığı artıracak eğitim programlarının artırılması emeklilik planlarının daha etkin ve verimli yapılmasını sağlamaktadır. Örgün eğitim ile finansal okuryazarlık arasında güçlü bir bağ vardır. (M. C. J. van Rooij vd., 2011, ss. 593-608)

Bireylerin bilgi ve birikimi finansal tercihlerinde önemli rol oynar. Finansal güvenliğin sağlanması bu bilgi ve birikime bağlıdır. Finansal eğitim finansal okuryazarlığın artırılmasını sağlayarak, bireyin tasarruf, yatırım, borç yönetebilme yeteneği vb. konularda eğitilmesini sağlar. Finansal işlemlerin güvenliği, risk yönetimi, finansal performans gibi konularda da bireyin gelişimi açısından faydalıdır.

Bernheim, 50 eyalet devlet liselerinde yatığı araştırma sonucunda finansal eğitimin bireylerin tasarruf yapma eğilimini teşvik ettiği sonucuna ulaştı. (Bernheim & Garrett, 2003, ss. 1487-1519) Bernheim finansal eğitimi tasarrufların artmasını sağlayan bir süreç olarak tanımlamaktadır. (Bernheim vd., 2001, ss. 435-465)

Temizel ve Bayram (2011) Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde okuyan öğrencilerin finansal eğitim düzeyini ölçmek amacıyla bu öğrencilerle 433 geçerli anket üzerinden çalışma yapmıştır. Yapılan bu çalışmada televizyon ve internetin finansal olayları ve gelişmeleri takip etmede ilk sırada olduğu anlaşılmıştır.

Ayrıca ailenin de finansal okuryazarlık eğitiminde önemli bir yeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailenin finansal okuryazarlık eğitiminde önemli bir yer tutması küçük yaşlarda finansal okuryazarlık eğitimi verilmesinin önemini göstermektedir. (Temizel & Bayram, 2011)

Norman'a göre Finansal eğitim kavramı paranın yönetimi ilgili bir kavramdır. Finansal eğitimde Paranın kullanımını akıllıca yapmak esastır. Finansal eğitim finansal beceriyi

artırır. Yani bilinçli ve verimli finansal kararlar almayı sağlar. (Norman, 2010, ss. 199-207)

Vitte'e göre finansal eğitim finansal konularda yaşamında tercih edeceği hususlarda kişisel gelişimi sağlayan ve parasal konularda doğru yönetim yeteneğini kazandıran bir eğitimdir.
(Anderson vd., 2000, s. 9)

Atkinson ve Meyer finansal eğitimin önemine değinerek finansal düzenin istikrarlı bir şekilde sürmesi için eğitimle birlikte finansal katılımın artık ülkeler arasında daha iyi anlaşıldığını belirtmektedirler. Ama hala 2,3 milyar insanın, düşük finansal okuryazarlık, coğrafi nedenle arz yönlü engeller vs. nedenlerle finansal katılımdan mahrum olduğunu ifade etmektedirler. Bu nedenle finansal katılımın artırılması için bu sorunların giderilmesi gerekmekte ve. Söz konusu kitleye ulaşılmalıdır. Sorumluluk politika yapıcılarındadır. Politika yapıcıları gerekli adımları atmalıdırlar. (Atkinson & Messy, 2013, ss. 1-55)

Gökmen'e göre finansal eğitim sadece bilgiye dayalı bir eğitim olmamalı, ayrıca tutum, davranış doğru ve yerinde kararlar alabilme ve finansal tecrübelerin aktarıldığı bir eğitim olmalıdır.

Hatalı finansal kararların finansal eğitimle değişmesine yardımcı olmalıdır. Gökmene göre genel bir finansal eğitimden söz etmek hatalı olacaktır. Herkese uyan bir finansal eğitimden bahsetmek doğru olmayacaktır. Çünkü her bir bireyin finansal ihtiyacı farklı olduğundan finansal eğitim sonuçları farklıdır. (Gökmen, 2012, s. 21)

5 Haziran 2014 yılında çıkarılan başbakanlık genelgesi ile finansal eğitim bireylerin finansal sistem ile ilişkisinde üç temel alandan biri olarak açıklanmıştır. Bu genelgede finansal eğitimin

"Finansal eğitim; tüketici ve yatırımcıların bilgilendirilmeleri yoluyla finansal ürünlere, kavramlara ve risklere yönelik farkındalıklarının ve yetkinliklerinin artırılmasıdır." şeklinde tanımlanmıştır. (Resmî Gazete, 2014, s. 10)

Hayta'ya göre Küreselleşmenin getirdiği ilişkiler ağı finansal olarak ilişkilerin çok daha karışık hale gelmesine neden olmuştur.20. yy. ikinci yarısından itibaren bu etkinin dünya ekonomilerinin gelişmesi ile birlikte arttığı görülmektedir. Hayta bu durumun finansal güvenliği de güvenlik sorunları ile karşı karşıya bırakmıştır.

Hayta'ya göre finansal eğitim finansal risklerden korunma için gereklidir. Hayta ayrıca finansal eğitimin finansal enstrümanları daha yaygın kullanılmasını sağlayacağını da vurgulamaktadır. Hayta finansal eğitimin faydalarını kişisel refah düzeyini artırması, finansal piyasaların gelişimine ve istikrarına fayda sağlaması, toplum refahına olan faydası olmak üzere üç sınıfa ayırmaktadır. (Hayta, 2011, s. 259)

2.2 Finansal Eğitimin Önemi

Finansal ihtiyaçların artması ve dünyadaki finansal gelişmeler, finansal eğitimin daha büyük bir önem kazanmasına yol açmıştır. Finansal eğitim ihtiyacını artıran nedenler şu şekilde sıralanabilir. (Aktaş, 2011, s. 4)

- Finansal araçlara olan ilginin artması,
- Çapraz ürün satışı nedeniyle bilgi ihtiyacı,
- Finansal Enstrümanları yeterli bilinmemesi,
-
- Artan finansal enstrümanlara ilginin de artması
- Finansal araçların ve ürünlerin daha karmaşık hale gelmesi
- Kredi, emeklilik, sigorta gibi finansal araçlarda yükümlülüğün artması

-
- Finansal enstrümanların kullanımının artması

Finansal eğitim, finansal enstrümanları etkili bir şekilde ve doğru kullanarak maddi imkânları aktif şekilde yönetebilmek amacıyla lazım olan bilgi, beceri ve kabiliyete sahip olmayı hedeflemektedir. Finansal Eğitim kişilere finansal okuryazarlık açısından değerli katkılar sağlamaktadır. (Mason ve Wilson, 2000: 635; Willis, 2008 Şekil 2).

Şekil 2. Finansal Eğitim Diyagramı Kaynak: (Willis, 2008)

2.3. Dünya'da Finansal Okuryazarlık Çalışmaları

Uluslararası kuruluşlar ve ülkeler çeşitli finansal okuryazarlık programları yapmaktadırlar.

2.3.1. OECD

OECD, Avrupa Komisyonu, Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar finansal okuryazarlığın dünya genelinde artması için faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Raporlar yayınlamakta, konferans ve seminerler düzenlemekte, stratejiler belirlemektedirler.

Ülke bazında ABD, Rusya, Kanada, İngiltere gibi ülkeler finansal okuryazarlığı artırmak için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu ülkelerde bulunan sivil toplum kuruluşları da katkı vermektedirler. Türkiye'de ise BDDK, Merkez bankası, SPK, BİST (Borsa

İstanbul), MEB (Millî Eğitim Bakanlığı), FODER vb. kuruluşlar finansal okuryazarlık konusunda eğitim çalışmaları yapmaktadırlar. (Dikyar, 2019, ss. 35-57)

Ulusal Finansal Eğitim Vakfı [National Endowment for Financial Education], Küresel Finansal Okuryazarlık Üstün Başarı Merkezi [Global Financial Literacy Excellence Centre]) gibi uluslararası kuruluşlar uluslararası alanda finansal eğitim çalışmaları yapmaktadırlar. (Hogarth & Hilgert, 2002, ss. 1-7)

OECD Uluslararası Finansal Eğitim Ağı'nı kurmuştur. (Organization for Economic Co-operation and Development-INFE). Uluslararası finansal Eğitim Ağı kapsamında birçok ülkede bulunan ve farklı özelliklere sahip kişilerin finansal eğitim düzeylerini ölçme amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek 4 kıtada 14 farklı ülkede uygulanmıştır. Çalışma finansal okuryazarlık ile ilgili bilgi düzeyi, davranış şekli ve tutum ile ilgili bir anket çalışması şeklinde yapılmıştır.

Finansal okuryazarlık açısından en yüksek puanı alan ülke Macaristan, davranış şekli açısından en yüksek puanı alan ülke Virgin Adaları, tutum alma açısından en yüksek puanı alan ülke ise Peru olmuştur. (Atkinson & Messy, 2012, ss. 1-73)

Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Çoşkun, İstanbul Şehir Üniversitesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. M. Abdullah Şahin ve Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği'nde görevli Dr. Murat G. Berberoğlu bu çalışmayı Türkiye'ye de uyarlamışlardır. Türkiye 15. Ülke olarak değerlendirildiğinde ve elde edilen veriler OECD verileri ile karşılaştırıldığında Türkiye davranış şekli açısından 14., finansal okuryazarlık ile ilgili bilgi açısından 12., tutum alma açısından ise 7. olarak sıraya girmiştir. Türkiye finansal okuryazarlık endeksinde ise 59,8 puan almıştır. OECD'de yer alan diğer ülkelerinin ortalama puanı Türkiye'nin puanının üstünde olup 62,3 olarak hesaplanmıştır. (Coşkun vd., 2019, ss. 1-16)

Yine OECD'nin 2018 yılında yapmış olduğu bir araştırmaya göre Türkiye finansal okuryazarlık seviyesi açısından 12,5 puan ile Dünya ortalaması olan 13,3 puanın altındadır. (Gündoğdu, 2020, ss. 4-6)

Uluslararası Finansal Eğitim Ağı (INFE) gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerin ve ekonomilerinin finansal okuryazarlık düzeyi konusunda duydukları endişelerin arttığına işaret ederek, kamu desteklerinin azalması, yaşlanma oranının artması gibi demografik değişikliklerin olması, finansal piyasalardaki gelişmelerin yarattığı ortam değişikliklerin finansal krizin olabileceği endişelerini artırdığını belirtmektedir. (OECD INFE (2011)

Tablo 1. OECD'nin ülke bazında yapmış olduğu çalışmalar

Tarih	Yer	OECD ile birlikte düzenleyen kurum	Faaliyet	Konu
21-22 Eylül 2006	Hindistan	Hindistan Özel Emeklilik Fonu Düzenleyici Birimi	Konferans	Finansal eğitim
29-30 Kasım 2006	Rusya	Rusya Maliye Bakanlığı	Uluslararası konferans	Finansal okuryazarlığın geliştirilmesi
13 Nisan 2007	Türkiye	Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği	Uluslararası seminer	Risk ve sigortaya ilişkin farkındalık ve eğitim
7-8 Mayıs 2008	ABD	ABD Hazinesi	Uluslararası konferans	Finansal eğitim
21-22 Ekim 2008	Endonezya	Endonezya Merkez Bankası	Uluslararası konferans	Finansal eğitim
20 Mayıs 2009	Fransa	IEFP	Sempozyum	Finansal eğitim
15-16 Aralık 2009	Brezilya	Brezilya Sermaye Piyasası Komisyonu	Uluslararası konferans	Finansal eğitim
22-23 Mart 2010	Hindistan	Hindistan Merkez Bankası	Seminer	Finansal okuryazarlık: zorluklar, yaklaşımlar ve araçlar
9 Haziran 2010	İtalya	İtalya Merkez Bankası	Sempozyum	Finansal eğitimin etkinliğinin geliştirilmesi

20-21 Ekim 2010	Lübnan	Lübnan Merkez Bankası	Uluslararası konferans	Finansal yetkin kişiler yetiştirmek
26-27 Mayıs 2011	Kanada	FCAS	Konferans	Finansal okuryazarlığı eyleme dönüştürmek için ortaklık
27-28 Haziran 2011	Endonezya	Endonezya Merkez Bankası	Asya bölge semineri	Finansal okuryazarlık
27-28 Ekim 2011	Güney Afrika Cumhuriyeti	FSB(Güney)	Konferans	Herkes için finansal eğitim
3-4 Şubat 2012	Hindistan	SEBI (Hindistan Sermaye Piyasası Kurulu)	Uluslararası Konferans	Yatırımcı eğitimi

(Gökmen, 2012, s. 84; https://www.oecd.org/, t.y.)

2.3.2. Dünya Bankası

Dünya Bankası finansal becerinin bilginin artırılması konusunda 2005 yılından bu yana çalışmalar yapmaktadır. Ülkelerde yaptığı incelemelerde tüketicinin korunması ve finansal bilgi düzeyinin artırılmasına ilişkin ülkelerdeki hukuki düzen ile ilgili çalışmalar yürüten dünya bankası şu ana kadar dokuz ülkede çalışmalarını tamamlamıştır. Bu ülkeler, Bulgaristan, Azerbaycan, Letonya, Hırvatistan, Rusya, Çek Cumhuriyeti, Litvanya, Slovakya ve Romanya'dır.

Dünya bankası aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır.

- Kurumların altyapıları finansal olarak tüketicileri korumaktan yoksudur

- Finansal tüketiciler finansal enstrümanlar hakkında yeterli bilgi alamamaktadırlar.

Enstrümanlar ile ilgili yeterli ve açık bilgi bulunmamaktadır.

- Hileli olan, aldatmaya yönelik işin uygulamaları bulunmaktadır.

- Tüketicilerin şikâyetlerin çözümünde eksiklikler vardır.

- Finansal farkındalık yetersiz ve finansal bilgi düzeyi düşüktür.

Dünya Bankası 2010 yılının Kasım ayında "Tüketicinin Korunması ve Finansal okuryazarlık İçin Küresel Program" adıyla bir çalışma başlatmıştır. Dünya bankası düzenlediği bu program ile finansal enstrümanları ve uygulamaları kullanan, hizmet alanların korunması için ülkelere yardımcı olmayı amaçlamıştır. (Gökmen, 2012; https://www.worldbank.org/, t.y., s. 85)

Dünya Bankası uluslararası iyi uygulamalar olarak adlandırdığı çalışmasında (Good Practices for Financial Consumer Protection, 2011) üç konuda uyarıda bulunmaktadır.

- Uluslararası iyi uygulama çalışması ilgili ülkenin yasal finansal sistemi için geçerlidir. Yasal sistem dışındaki finansal yapılarla ilgili değildir.

- Uluslararası iyi uygulamalar çalışmasının uygulandığı ülkede hepsinin kullanılması gerek olmayıp, sadece ülkeye uygun olanlar uygulanabilir.

- Bu uygulamalar tüm enstrümanlar için değil, önemli ve sık kullanılan enstrümanlar içindir. (World Bank, 2012, s. 5)

Tablo 2. Dünya Bankası Finansal Okuryazarlık ve Tüketici Koruma Faaliyetleri

Tarih	Yer	Faaliyet	Konu
13 Haziran 2007	Slovakya	Uluslararası çalıştay	Finansal hizmetlerde tüketicinin korunması
16 Ekim 2008	Belçika	Çalıştay	Finansal hizmetlerde tüketicinin korunmasına dair iyi uygulamalar
3 Eylül 2008	ABD	Küresel seminer	Finansal okuryazarlık ve tüketici koruma

13 Nisan 2009	Bulgaristan	Çalıştay	Tüketici korumu ve finansal yeterlilik
24 Haziran 2009	Azerbaycan	Çalıştay	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık
22 Eylül 2009	Rusya	Çalıştay	Finansal hizmetlerde tüketicinin korunması
20 Ekim 2009	Romanya	Çalıştay	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık
17 Aralık 2009	Azerbaycan	Çalıştay	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık için eylem planları
2 Aralık 2010	ABD	Toplantı	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık programları
24 Şubat 2011	ABD	Küresel diyalog	Tüketici koruma ve finansal okuryazarlık

(Gökmen, 2012; https://www.worldbank.org/, t.y., ss. 87-88)

2.3.3. AB

Avrupa Komisyonu 18 Aralık 2007 tarihinde yayınlamış olduğu Finansal Eğitim Bildirisi (Communication on Financial Education) ile AB içinde finansal okuryazarlık düzeyinin artırılmasını amaçlamıştır. Bildiride finansal okuryazarlık ile ilgili eğitime önem verdiğini vurgulamıştır. AB Parlamentosu ve AB konseyinin teşvikleri finansal okuryazarlığı artırmaya yöneliktir. AB içinde yer alan 27 ülkede 2007 tarihinden beri 180 finansal eğitim çalışması yapılmıştır.

AB'nde Finansal eğitim çalışmaları Avrupa Komisyonu tarafından yürütülmektedir. Komisyon üye vatandaşlarının finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması için doğru finansal enstrümanları seçmeyi, para yönetimini doğru yapmayı, finansal piyasaları anlamalarını amaçlamaktadır.

2008 Nisan ayında AB komisyonu finansal beceri ve bilgi kavramları ile ilgili bir uzman grup oluşturmuş ve veri tabanı kurmuştur. EGFE olarak adlandırılan bu gurup finansal konularda çalışmalar yapmaktadır.

Komisyon 2003'te "yetişkinler için çevrimiçi tüketici eğitimi araçları" adıyla bir internet sitesi (www.dolceta.eu) açmıştır. Sitede finansal enstrümanlar, finansal sistem ve tüketici hakları anlatılmıştır.2010 yılında ise öğretmenler için finansal okuryazarlık bölümü açan birlik, dört ana konuda bilgilendirmeyi amaçlamıştır. Bu konular:

- Harcama alışkanlığı,

- Tasarruf ve yatırım kavramı

-Borç yönetimi

-Koruma ve sigorta kavramları

(Gökmen, 2012, s. 89)

2.4 Finansal Okuryazarlık Çalışmaları Yapan Ülkeler

2.4.1 Türkiye

Türkiye'de geniş çaplı bir finansal okuryazarlık çalışması yapıldığı söylenemez. Yapılan araştırmalar olsa da ülke genelinde yapılmamıştır. (Gökmen,2012, s,65)

Türkiye'de finansal okuryazarlık ile ilgili Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)'nın önderliğinde, 05 Mart 2012 tarihinde Borsa İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (BİST), Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (TAKASBANK), Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (MKK), Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (TKYD) ve Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.'nin (Eğitim Merkezi)'ninde katıldığı bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıya katılan kurumlar Sermaye Piyasası Kuruluşları Yatırımcı Seferberliği İş birliği Protokolü 'nü ortaklaşa imzalamışlardır.

Bu protokol Türkiye'de finansal okuryazarlık düzeyinin artırılmasını sağlamak için finans konularında eğitim çalışmalarının yapılmasını, sermaye piyasalarının etkin tanıtımının yapılması vb. konuları içermektedir. Amacı da İstanbul'un uluslararası bir finans merkezi olmasına katkı sağlamaktır.
(Sermaye Piyasası Kurulu, t.y.)

2.4.2 ABD

En çok finansal okuryazarlık araştırması yapan ülke ABD 'dir. Yapılan çalışmalar ABD'de okuryazarlık düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. ABD finansal okuryazarlığı araştırmak ve ihtiyaç duyulan bilgileri halka vermekle yükümlü olan kurum Finansal Okuryazarlık ve Eğitim Komisyonu'dur. Komisyon, yatırım, tasarruf, borçlanma vb. konularda halkı bilinçlendirmekle sorumludur.

Ayrıca JA Finance Park (Gençlik Başarısı Finans Parkı) adında bir program yürütülmektedir. Amacı öğrencileri yatırım, bütçe, kredi ve banka kartları gibi konularda bilgilendirmektir. (JA Finance Park (Entry Level) | Junior Achievement USA, t.y.)

ABD'de finansal kapasiteyi ölçmek amacıyla yapılan ve her üç yılda bir tekrarlanan Ulusal Finansal Yetenek Çalışması (National Financial Capability Survey) olarak adlandırılan bir çalışmadır. Amaç finansal kapasiteyi tespit ederek, bu kapasite atında yatan nedenleri incelemektir. İlk defa 2009 yılında yapılan bu çalışmayı Yatırımcı Eğitim Vakfı (FINRA) yürütmektedir.

ABD hazine bakanlığı tarafından yetkilendirilen FINRA 25.000 binden fazla katılımcı ile çalışmayı sürdürmektedir. (National Financial Capability Study, t.y., s. 2009)

Ulusal Finansal Yetenek Çalışmasının sonuçları ABD'de finansal okuryazarlık düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Araştırma katılımcıların geçimlerini sağlamak için yaptıkları finansal faaliyetler, geleceğe yönelik planlama, finansal

enstrümanları yönetebilmek, mevcut finansal bilgi ile finansal kararlar alabilmek olmak üzere dört alanda yapılmıştır. (Gökmen, 2012, s. 54)

ABD'de yapılan bu araştırma sonuçlarına göre elde edilen sonuçlar dikkat çekicidir. Sonuçlar şu şekildedir.

1- Araştırmaya katılanların yarıya yakını aylık harcamalarını karşılamakta güçlük yaşamaktadırlar. Faturalarını ödemelerinde sorun yaşamaktadırlar

2- Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu çocuklarının eğitim ya da gelecekte emeklilik için ayırmış oldukları bir maddi kaynağa sahip değillerdir.

3- Araştırmaya katılanların beşte birinden biraz fazlası bankalar yerine başka yerlerden borçlanmaktadır. Ve katılanların sadece küçük bir bölümü finansal enstrümanlar hakkında bilgi sahibidir.

4- Araştırmaya katılan yetişkinlerin büyük bir bölümü kendini finansal okuryazarlık konusunda yeterli görmektedir.

   Buna uygun finansal davranışlar sergilemekte zorlanmaktadırlar. Satın alımlarında finansal enstrümanları karşılaştırmadıkları görülmektedir. (Gökmen, 2012, s. 60)

2.4.3 İngiltere

İngiltere'de bulunan Finansal Hizmetler Otoritesi (FSA) 2005 yılında yaptığı bir çalışma ile ülke genelinde yapmış olduğu araştırmada tüketicilerin para yönetiminde yetersiz oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Finansal Hizmetler Otoritesi tüketicilerin tutum ve davranışlarını beş kategoriye ayırarak anket çalışması yapmıştır. Planlamaya göre araştırmanın dört beş yılda bir tekrarlanması söz konusudur. Söz konusu beş kategori şu şekildedir.

1-Geçinmek

2-Paranın takibi

3-Planlama

4-Ürün tespiti

5-Bilgi akışının sürekliliği

Araştırmanın sonuçları dikkat çekicidir.18-40 yaş aralığındaki kişilerin bu yaş aralığının üstünde yer alan kişilere göre daha az bir finansal okurluk bilgisine sahiptir. Birçoğunun emeklilik veya gelirlerindeki azalmaya yönelik bir hazırlıklarının olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan 40 yaşın altındaki kişiler daha az finansal okuryazarlık bilgisine sahiptirler. Sadece küçük bir bölümü borç sorunu ile karşı karşıya olmakla beraber bu kişiler için borçlu olmanın etkisinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğu alışverişlerinde fiyat karşılaştırması yapmamaktadırlar. (Gökmen, 2012, s. 60)

İngiltere'de yapılan başla bir araştırmada, kendini denetleyebilme, finansal okuryazarlık ile borçluluk ilişkisi incelenmiştir. Sonuçlara göre kendini denetleyebilme, finansal okuryazarlık ile borçluluk arasında pozitif bir ilişki vardır. Kararlarında kendini denetlemede zorluk çekenlerin hızlı kullanabilecekleri kredileri tercih ettikleri ve daha yüksek maliyetler ile borçlandıkları görülmüştür. Bu kişiler finansal risklere çok daha yatkındırlar. Sonuçlar özdenetimin rolünün finansal okuryazarlık ile karşılaştırıldığında daha fazla çıktığı görülmektedir. (Gathergood, 2012, s. 590)

2.4.4 Almanya

AB'de İngiltere'den sonra finansal okuryazarlık eğitimi en fazla değer veren ve çalışmalar yapan ülke Almanya'dır. Özellikle gençlere yönelik çalışmalar dikkat çekmektedir.

Gençlere yönelik eğitim programları düzenlemekte, yarışmalar tertiplemektedirler. Almanya'da finansal okuryazarlığın geliştirilmesi için bir web sitesi 'de mevcuttur. Yapılan bir finansal okuryazarlık çalışması finansal okuryazarlık seviyesinin orta düzeyde olduğu, kadınların erkeklere oranla daha düşük bir seviyede bulunduğu anlaşılmıştır.

Ayrıca nispeten düşük gelire sahip ve ülkenin doğusunda yaşayan insanların daha düşük bir finansal okuryazarlık seviyesinde olduğu görülmektedir. (Bucher-Koenen & Lusardi, 2011, s. 19; Satoğlu, 2014)

2.4.5 Kanada

Kanada'da 18-64 yaş aralığındaki kişilerle finansal okuryazarlık araştırması yapılmıştır. Araştırma sonucunda alınan puan 100 üzerinden 67'dir.Sonuçlara göre gelir düzeyi yüksek aile fertlerinin finansal okuryazarlık düzeyi de yüksektir. Erkeklerin puan ortalaması kadınlardan fazladır.

Finansal açıdan sorumlulukları kendi yönetenlerin finansal okuryazarlık düzeyi yüksektir. Finansal tutumlara göre bütçe yapma ve kredi kartı kullanma arasında bir ilişki söz konusudur.

Finansal bilgilenme ile eğitim düzeyi arasında pozitif bir ilişki vardır. Kanada'ya göçmen olarak gelenlerin puanı Kanada'da doğmuş olanlardan daha azdır. Kendi işini yapanların puanı, başka kişilerin ya da kurumlarda yanında çalışanlardan daha yüksektir. (Keown, t.y., ss. 1-12)

2.4.6 Avustralya

Avustralya'da yapılan finansal okuryazarlık çalışmalarının en büyük çapta olanı 2008'de Yetişkin Finansal Okuryazarlık Araştırmasıdır.

Katılımcılar yaşları 18-24 yaş ve 70 yaş üzerinde olanlardır, kadınlar (özellikle 70 yaş üstünde olanlar), geliri düşük olanlar, eğitim düzeyi düşük olanlar, işsizler ve yeterli iş niteliklerine sahip olmayanlar, ikametgâhlarında İngilizce sadece İngilizce konuşanlar, yerli kökenli olanlar şeklinde kategorilere ayrılmıştır. (Worthington, 2006)

2006 yılında Worhington'nun yaptığı diğer bir araştırmaya göre finansal becerileri yüksek olama ihtimali olanları yaşlılar, erkekler, çiftçiler, lisans mezunları, geliri yüksek olanlar, konut kredisi yüksek olanlar, kobiler, işletme sahipleri, yöneticiler, profesyonel çalışanlar olarak belirlenmiştir. Yapılan çoğu araştırmalarda genel olarak şu sonuçlara varılmıştır.

-Ülke genelinde ortalama bir finansal okuryazarlık düzeyi mevcuttur. Katılımcılar finansal bilgilerine güvenmektedirler.

-Katılımcılar bütçe yapma ve kredi kullanma hususlarında yeterli bilgiye sahip olmalarına rağmen daha karmaşık konularda (emeklilik vs.) tereddüt yaşamaktadırlar. Bu konulardaki işlemleri yapmakta zorlanmaktadırlar.

-Bilgi edinmiş oldukları kaynaklara tam olarak güvenmeseler de bu kaynakları kullanmaya devam etmektedirler.

-finansal tutumları, güven durumları, ilgi düzeyleri, demografik özelikleri gibi unsurlar verecekleri finansal kararları etkilemektedir. (Gökmen 2012, sf. 64)

2.4.7 İrlanda

İrlanda finansal beceri ve bilginin artırılması ile ilgili yetkili kuruluş Ulusal Tüketici Dairesi (National Consumer Agency) olarak belirlenmiştir. İlgili daire AB ve OECD ile koordineli çalışmaktadır. Yetkili kuruluşun amacı ve görevi finansal farkındalığı artırmaktır. İrlanda'da başka kuruluşlarda finansal beceri ve bilgiyi artırmak için çalışmaktadır. İlki Parasal Tavsiye ve Bütçeleme Hizmeti (The Money Advice and Budgeting Service), bir diğeri ise Emeklilik Komitesi (Pensions Board)'dir. Söz konusu iki kurumda bütçe planlama ve para yönetimi konularında eğitim vermektedirler. (Gökmen, 2012, s. 100)

2.4.8 Yeni Zelanda

Yeni Zelanda'da finansal beceri ve bilgi düzeyinin artırılması için 1 Aralık 2006 da bir sempozyum düzenleyerek finansal okuryazarlık için yapılabileceklerini ele almıştır. Ulusal bir eylem planı belirlenmiş, finansal beceri düzeyinin artırılmasının amaçlandığı vurgulanmıştır. Emeklilik komisyonu (Retirement Comission) 26 Haziran 2009'da finansal okuryazarlığın geliştirilmesi amacıyla bir toplantı düzenlemiştir. Aynı komisyon 21 Aralık 2011'de tekrar bir toplantı faaliyeti gerçekleştirerek ulusal eylem planındaki odak noktalarını ele almıştır. Bunlar kaliteyi çoğaltmak, aktarımı yaymak, başarılı olan uygulamaları duyurmak ve koordineli çalışmaktır.

2.5 Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Üzerine Yapılan Araştırmalar

Altıntaş finansal okuryazarlık konusunda yapmış olduğu çalışmada katkıya dayalı emeklilik konusunda bazı sonuçlara varmıştır. Araştırma sonucuna göre bireyler bireysel emeklilik için seçmiş olduğu fonları bilinçli olarak seçememeleri nedeniyle doğru bir planlama da yapamamaktadırlar. Emeklilik planlamasında duygusal davranmaktadırlar. Finansal eğitim ile birlikte finansal okuryazarlık düzeyi artmakta ve fon seçimlerini daha verimli yapabilmektedirler. Bu şekilde katkıya dayalı emeklilik planı hazırlama hususunda daha az hata yapmaları mümkündür. (Altıntaş, 2009, ss. 151-176)

Temizel (2010) Eskişehir'de çalışan mavi yakalılar üzerine bir finansal okuryazarlık araştırması yapmıştır. Araştırma sonucuna göre elde edilen bilgiler şu şekildedir. (Temizel, 2010, ss. 85-91)

-Mavi yakalı çalışanlar finansal bilgi edinme, tasarruf ve tüketim hususlarında en çok ailelerinden etkilenmektedirler. Diğer unsurlar ailenin etkisine göre çok daha azdır.

-Mavi yakalılar yaşam kalitelerini artıracak finansal bilgi ve uygulamalara olumlu yaklaşmaktadırlar. Fakat bu bilgi ve uygulamalara ulaşmakta zorluk çekmektedirler.

-Mavi yakalılar nakit akışında kendilerini başarılı görmektedirler. Fakat nispeten daha yüksek bir gidere neden olan kredi kartı nakit avans kullanımı bu durumun tam tersini işaret etmektedir.

-Mavi yakalıların büyük çoğunluğu internet bankacılığını kullanmamaktadır. Sadece %15'i internet bankacılığını kullanırken, %75 i kullanmamaktadır. Bu durum mavi yakalıların dijital teknolojilere yakın olmadığını göstermektedir.

-Mavi yakalılar bireysel emeklilik kavramına ilgi duymaktadırlar. Fakat bu uygulamaya ulaşmada sıkıntı çekmektedirler.

-Mavi yakalıların önemli bir bölümünün (%38) banka hesabının olmadığı, bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadığı görülmektedir.

Sumer ve Gövdeli Atatürk Üniversitesi Oltu Beşerî ve Sosyal Bilimler Fakültesin öğrencileri içinden örnekleme yöntemi ile seçtikleri 263 öğrenciyle anket çalışması yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre finansal matematik ile ilgili sorulara verilen cevapların doğruluk yüzdeleri fazla ilen. Yatırım, vergi, mevzuat konularında ise yanlış verilen cevapların yüzdeleri fazladır. Çalışmada erkeklerin finansal okuryazarlık düzeyinin kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. (Sümer & Gövdeli, 2020, ss. 96-97)

Kavas ve Erkan ilişkisel tarama modeli ile 448 katılımcı ile yaptığı çalışmada bireysel yatırımcıların finansal okuryazarlık kapsamında finansal risk alma düzeylerini ölçmeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda şu sonuçlara ulaşmıştır. (Kavas & Erkan, 2022, s. 393)

-Eğitim düzeyi finansal okuryazarlık düzeyini artırmaktadır. İlköğretim, Lise, ön lisans mezunları ile lisans ve lisansüstü kişiler arasında ciddi farklar vardır.

-Finansal okuryazarlık düzeyini demografik özelliklerin etkilediğini savunan demografik (Kılıç vd., 2015; Lusardi vd., 2010; Lusardi ve Mitchell, 2014;) çalışmaların sonuçlarına uygun sonuçlara varılmıştır.

-Evli insanların bekar insanlara göre finansal okuryazarlık açısından daha belirgin farklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Durmuşkaya ve Kavas'ın 415 akademisyen üzerinde yaptıkları çalışmada akademisyenlerin finasal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Ana ve gelişmiş düzeyde sorulan soruların cevaplarına göre şu sonuçlara ulaşılmıştır. (Durmuşkaya & Kavas, 2018, ss. 925-939)

-Kadın akademisyenler erkek akademisyenlerden daha düşük finansal okuryazarlık düzeyine sahiplerdir.

-En yüksek finansal okuryazarlık düzeyine sahip akademisyenler sosyal bilimlerde çalışan akademisyenlerdir.

-Akademisyenlerin eğitim düzeyi arttıkça finansal okuryazarlık düzeyi de artmaktadır.

-Akademisyenlerin gelir düzeyinin artması finansal okuryazarlık düzeyini de artmasını sağlamaktadır.

-Akademik unvan olarak karşılaştırıldığında araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve öğretim üyeleri arasında finansal okuryazarlık açısından ciddi farklar vardır. Unvan olarak yükseldikçe finansal okuryazarlıkta artmaktadır.

-Akademisyenlerin finansal okuryazarlık durumları ile yaş arasında pozitif bir ilişki vardır. Yaş arttıkça finansal okuryazarlık düzeyi de artmaktadır.

-Akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeyi Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 640 öğrenci ile yapılan anket çalışması ile İslami finansal okuryazarlık araştırması yapılmıştır. Araştırmanın amacı psikolojik faktörlerin İslami okuryazarlık üzerindeki etkisinin ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmanın sonucu şu şekilde belirtilmiştir. "Bu bağlamda hem düşünce bazlı "inanç eğilimi" hem davranış bazlı "finansal uygulama" boyutunun "dindarlık" algısıyla pozitif ilişkili olduğu görülürken, "çaresizlik" boyutunun inanç eğilimi ile negatif, "mali tatmin" boyutunun da finansal uygulamalar ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür. (Bekereci, 2018, ss. 86-89; Bekereci vd., 2018)

Gültekin ve çarıkçı Isparta ilinde çalışan kamu personelinin finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amacıyla ampirik bir çalışma yapmışlardır.450 kamu personeli ile yapılan anket çalışmasına göre katılımcılar en çok finansal enstrüman olarak bireysel emeklilik, altın yatırımı, tüketici kredisi kullanımı, sigorta poliçesini tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Avukatlık hizmetleri, genel idare hizmetleri, yardımcı hizmetlerde çalışanların finansal okuryazarlık düzeyinin din hizmetlerine göre daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Finansal konulara ve enstrümanlara güvenilirlik açısından ise kamu çalışanları arasında anlamlı bir farklılık olamadığı görülmüştür. (Gültekin & Çarıkçı, 2021, ss. 452-454)

Karakuş ve Doğukanlı Adana ilinde finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amacıyla 276 katılımcı ile anket çalışması yapmıştır. Araştırma OECD'nin 2011 yılında yapmış olduğu finansal okuryazarlık anketinden yola çıkılarak yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre erkek katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyi kadın

katılımcılara göre daha yüksektir. Katılımcıların en çok kullandığı finansal enstrümanlar kredi ve banka kartları ve internet bankacılığıdır. Kullandıkları bu enstrümanlar hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları görülmektedir. (Karakuş & Doğukanlı, 2021, ss. 69-70)

Öğüz ve Tektaş İstanbul ili Anadolu yakasında yer alan meslek ve teknik eğitim veren liselerin muhasebe ve finansman öğretmenleri üzerinde finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırmaya 148 öğretmen katılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre katılımcıların görev dağılımı, eğitim durumu, hane gelir tutarı, iş geçmişi, cinsiyet, yaş medeni haline göre finansal okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırma katılımcıların yeterli düzeyde bir finansal okuryazarlık düzeyine sahip olmadıklarını göstermiştir. (Tektaş & Ögüz, 2021, ss. 67-69)

Güler ve Tunahan basit tesadüfi yöntemle seçilen 453 kişi ile yapılan araştırmanın amacı, hane halkının finansal becerilerinin ölçülmesi, demografik unsurların bu beceri üzerindeki etkisi, finansal becerinin borç yönetimi ve tasarruf olgusu ile bağlantısıdır. Çalışmanın sonuçları hane halkının finansal okuryazarlık konusunda yeterli bir düzeyde olmadığını göstermiştir. (Güler & Tunahan, 2017, s. 97)

Bozkurt, Toktaş ve Altıner, Atatürk Üniversitesi Açık öğretim fakültesi basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 7895 öğrenci ile araştırma yapmıştır. Online anketle kullanılarak yapılan çalışmada katılımcılar basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmanın amacı katılımcıların tasarruf olgusuna yaklaşımları ve finansal beceri ve bilgilerini ölçmektir. Çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların %68,5 i tasarruf yapmaktadır. Finansal okuryazarlığın ne olduğunu bilenlerin oranı ise %59,6'dır.Araştırma sonucu finansal okuryazarlık konusunun yeterince bilinmediğini gösterse de, temel finansal bilgilere de sahip olunduğu anlaşılmaktadır. (Bozkurt vd., 2019, ss. 1580-1605)

Yardımcıoğlu ve Yörük yaptıkları çalışmada Kahramanmaraş'ta çalışan bireylerin finansal farkındalık ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkisini incelemişlerdir.

Tesadüfi örnekleme yolu ile 324 kişi ile anket yapmışlar ve sonuçları analiz etmişlerdir. Analiz sonucu finansal farkındalık ile finansal okuryazarlık arasında olumlu bir bağ olduğu yönündedir. Finansal farkındalığın finansal bilgi ve beceriyi arttırdığı görülmektedir. Finansal eğitimin artması finansal bilgi ve becerinin artmasını da sağlayacaktır. (Yardımcıoğlu & Yörük, 2016, ss. 173-207)

Bayrakdaroğlu ve Bilge yaptıkları araştırmada Muğla ilinde yaşayan kadınların finansal okuryazarlık düzeylerini ve finansal eğitim ile olan ilişkisini incelemişlerdir. Ayrıca kadınların yaş, meslek, gelir durumu, medeni hal, eğitim durumu gibi demografik etkenlerinde finansal okuryazarlık üzerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre finansal eğitimin finansal okuryazarlık üzerinde temel bir etkisi vardır. Finansal eğitimin artması kadınlarda finansal okuryazarlık düzeyini artırmaktadır. Finansal beceri ve bilgi düzeyleri ve eğitim durumları birbirinden değişik olan kadınların demografik niteliklerinin de farklı olduğu görülmektedir. (Bayrakdaroğlu & Bilge, 2018, ss. 97-1020)

Özbek 2020 yılında yaptığı bir araştırma ile Türkiye'de faaliyet gösteren 24 bankanın web sayfalarının finansal okuryazarlık açısından durumunu incelemiştir. Bankaların web sayfalarından müşterilerine sundukları hizmetler, enstrümanlar, bilgiler ve finansal enstrümanlar ile ilgili eğitimler incelenmiştir. Bankaların web sayfasında finansal okuryazarlık açısından bilgilendirmelerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Özbek, 2020, ss. 145-156)

Çömlekçi katılım bankası müşterileri ile yaptığı araştırmada müşterilerin İslami finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeyi amaçlamıştır. Ayrıca demografik unsurların İslami finansal okuryazarlık üzerine etkilerini de bulmayı alt bir amaç olarak belirlemiştir. Araştırmaya örnekleme yöntemi ile seçilen 384 katılımcı bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların finansal bilgi ve becerisi yeterli değildir. Demografik etkenler finansal bilgi ve becerinin düzeyini belirleme de etkilidir. (Çömlekçi, 2017, ss. 1423-1439)

Tetik'in yaptığı literatür taraması sonuçları Türkiye'de yüksek öğretim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık açısından yetersiz olduğu ve yeterli düzeyde bir finansal eğitim almadan mezun olduklarına dikkat çekmektedir. Öğrenciler finansal eğitim ve kavramlara yabancıdırlar. Öğrenciler yeterli finansal bilgiye sahip olduklarını düşünmekte bu durum ise finansal işlemlerde ciddi hatalar yapmalarına neden olmaktadır. Tetik'e göre finansal eğitim verilmesi yoluyla bu aksaklıların giderilmesi mümkündür. (Tetik, 2018)

Yücememiş ve Yıldız 2014 yılına ait 128 ülke verilerine dayanarak yaptıkları araştırmada finansal okuryazarlık düzeyinin finans piyasaları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Finansal istikrarın finansal okuryazarlık ile olan ilişkisini ortaya koymuşlardır. Araştırma yaptıkları ülkelerin finansal istikrar endeks verilerini kullanarak Global Moran'ın I ve LISA analizleri ile sonuçlara ulaşmışlardır. İnceleme sonuçları finansal okuryazarlık ile finansal istikrar arasında kuvvetli bir bağ olduğu, finansal istikrarın finansal okuryazarlık düzeyinin artması ile arttığını göstermiştir. Finansal istikrarı etkileyen kredi hacmi, elektronik hizmetler, ödeme hizmetleri gibi etkenlerinde finansal istikrarı etkilediği de belirtilmiştir. (Yücememiş & Yıldız, 2019, ss. 109-131)

Sarıgül finansal okuryazarlık üzerine yazılan lisansüstü tezleri incelemiştir. Araştırmasının amacı tezlerde kullanılan yöntemleri, konuyla ilişkili değişkenleri, tespit edilen sorunlara getirilen çözümleri açığa çıkarmaktır. YÖK -Tez veri tabanına toplamda 68 tezin yüklendiğini fakat bunların Finansal bilgi ve beceri konularını içeren sadece 5'nin doktora 58 tanesinin ise yüksek lisans olarak 63 adedinin içeriğinin uygun olduğunu belirtmektedir. 63 tez üzerinde yapılan çalışmada kullanılan yöntemlerin %95'nin nicel araştırma yöntemleri olduğu ve hepsinde anket çalışmasının yapıldığı, bağımlı değişken olarak en çok finansal okuryazarlık bilgisinin yer aldığı, finansal okuryazarlık teriminin yerine en çok finansal bilgi teriminin kullanıldığı, bağımlı değişken olarak da en fazla finansal tutum ve davranışlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demografik veriler açısından anlamlı bir bütünlük olduğu görülmektedir. Sarıgül, tezlerin amaç ve sonuçları hakkında da bilgiler vermektedir. (Sarıgül, 2019, ss. 153-165)

Kılıç yapmış olduğu araştırmada Gaziantep ili ve çevresinde illerde okuyan üniversite öğrencilerinin finansal bilgilerini ölçmeye ve finansal refah ile finansal bilgiyi etkileyen değişkenleri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Çalışmada 8 devlet üniversite ve 2 özel üniversiteden 1856 öğrenci ile anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerin finansal bilgi ve yetkinlik konusunda yetersiz oldukları görülmüştür.

Araştırmada finansal bilgi düzeyini etkileyen değişkenler de belirlenmiştir. Finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması için finansal eğitimin artırılması, konuyla ilgili indeksin oluşturulması, finansal bilgi düzeyini etkileyen faktörlerin ve değişkenlerin belirlenmesi gerektiği çalışmada vurgulanmıştır. (Kılıç vd., 2015, ss. 129-150) (Yücememiş & Yıldız, 2019, ss. 109-131)

Gündoğdu küresel ekonomideki gelişmelerin en fazla fertleri etkilediğini ve bu durum karşısında fertlerin finansal beceri açısından yetersiz kaldığını belirtmektedir. Gündoğdu'ya göre gelişen finansal piyasaların ve ürün çeşitliliğinin finansal becerinin kullanılmasında yetersizliklere neden olmaktadır.

Bütçe yapma, harcamalarda dengeyi kurma gibi durumlarda finansal beceri eksikliğinden dolayı başarısızlıkların meydana geldiğini açıklamaktadır. Ayrıca toplum içinde artan gelir dağılımı eşitsizliğin finansal bilgiye erişiminde adaletsizliklere neden olmaktadır. Gündoğdu bu eşitsizliklerin giderilmesinin mümkün olmamakla birlikte finansal enstrümanlarda uzman kişilerden destek alınmasının faydalı olacağını ifade etmektedir. Gündoğdu'ya göre devlet gelir dağılımı eşitsizliğini azaltıcı politikalar üreterek finansal okuryazarlığın artırılmasına katkı sağlayabilir. (Gündoğdu, 2020, ss. 2-3)

Gündoğdu dokuz ayrı başlıkta geniş bir literatür çalışması yapmış ve çalışmaları tablolar halinde yorumlamıştır. (Gündoğdu, 2020, ss. 7-21)

Gündoğdu'nun yaptığı literatür çalışması sonuçlarına göre gerek Türkiye'de gerekse dünyanın birçok ülkesinde üniversite öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi düşük ya da orta düzeydedir. Akademisyenlerin büyük çoğunluğunun finansal okuryazar olmadıkları, kendini finansal bilgi olarak yeterli görenlerin ise en az yarısının finansal beceri ve bilgi açısından yetersiz gördükleri anlaşılmıştır. (Gündoğdu, 2020, ss. 7-12)

Gündoğdu Akademisyenler üzerinde yapılan finansal okuryazarlık araştırmalarında akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kadın akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeyleri daha düşük olduğu anlaşılmıştır. (Gündoğdu, 2020, ss. 12-13)

Gündoğdu alan literatür çalışmalarında yaptığı inceleme ile bireysel olarak finansal bilgi ve beceri düzeyinin demografik özellikler ile yüksek derecede ilişkili olduğu sonucuna varmıştır. (Gündoğdu, 2020, ss. 13-14)

Gündoğdu araştırmasında araştırmalara yönelik yaptığı incelemesinde şu bulgulara varmıştır. Finansal okuryazarlıkla emeklilik planlaması arasında yüksek bir bağ vardır. Ferdi olarak finansal davranış ile finansal beceri düzeyi arasındaki ilişki pozitiftir. Ayrıca bireysel emeklilik ile finansal bilgi ve beceri düzeyi arasındaki ilişkiye değinmiştir. Tasarrufların finansal okuryazarlık ile bağını ortaya koymuştur. (Gündoğdu, 2020, ss. 14-15)

Gündoğdu finansal davranış ile finansal bilgi ve beceri düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen literatür çalışmalarını incelemiş ve finansal bilgi ve beceri düzeyi ile finansal davranış arasında pozitif bir bağ olduğu sonucuna ulaşmıştır. (Gündoğdu, 2020, ss. 16-17)

Gündoğdu çalışmasında kolej ve lise öğrencileri üzerine finansal okuryazarlık üzerine yapılan literatür çalışmalarını ele alarak finansal eğitimin finansal okuryazarlık üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varmaktadır. Ailelerin çocukların finansal beceri ve bilgi düzeyleri konusunda oldukça etkili olduklarını belirtmektedir. (Gündoğdu, 2020, ss. 18-19)

Gündoğdu literatür araştırması sonuçlarını şu şekilde değerlendirmektedir. Gündoğdu'ya göre bütün mesleklerde çalışanların finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması gerektiği açıktır. (Gündoğdu, 2020, ss. 19-20-21)

Gündoğdu çeşitli konuları içeren finansal okuryazarlık çalışmaları hususunda yapılan çalışmaları inceleyerek profesyonel danışmanlığın finansal okuryazarlığa olumlu etkisi olduğunu belirtmektedir. Ayrıca zenginlik ile finansal bilgi düzeyi ve beceri arasında doğrusal bir bağ olduğu sonucuna da ulaşmıştır. Gündoğdu'ya göre finansal konularda disiplinli olmak ve aile içindeki iletişimin düzeyi finansal bilgi ve beceri düzeyini artıran diğer etkenlerdir. (Gündoğdu, 2020, ss. 21-22-23)

BÖLÜM III: ARAŞTIRMA VE YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada finansal okuryazarlık kavramının gelişmesine katkıda bulunması için Twitter kullanıcılarının finansal okuryazarlık düzeyinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Twitter kullanıcılarının seçilmesinin nedeni, sosyal medya aracı olan Twitter'ın diğer sosyal medya araçlarına göre çok daha yaygın kullanılmasıdır.

3.2. Araştırmanın Önemi

Günümüz yatırım dünyasında sosyal medya ile etkileşim içinde olmak birçok avantaj ve dezavantajı da beraberinde getirmektedir. Sosyal medya araçları finans, ekonomi ve yatırım konularında en hızlı iletişimi sağlayan araçlar olarak yerini almıştır. Artık sermaye piyasaları araçları hakkında bilgi almak ve vermek isteyen birçok birey ve kuruluş sosyal medya araçlarını kullanmaktadır.

Sosyal medya araçları içinde gerek kullanıcı sayısı gerekse popüler olması nedeniyle Twitter başı çekmektedir. Milyonlarca insan küresel bazda ekonomi, yatırım, finans piyasaları gibi konularda Twitter üzerinden etkileşimde bulunmaktadırlar. Ayrıca dünya üzerinde önemli önemsiz ekonomi ve yatırım haberlerinin birçoğu çok kısa bir sürede Twitter'da yayınlanmaktadır. Bu durum ise Twitter kullanıcılarının yatırım davranışlarına etki etmekte ve finansal okuryazarlık düzeyini etkilemektedir. Böylelikle sosyal medya aracı olan Twitter bireylerin finansal okuryazarlığını direk etkileyen bir enstrüman olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'de Twitter'ın bireylerin finansal okuryazarlık düzeyine katkısı üzerindeki etkisini ortaya çıkaran yeterli düzeyde literatür araştırmaması bulunmamaktadır**.** Bu çalışma bu alandaki eksikliğin giderilmesi için katkı sağlaması amacıyla yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Türkiye'de finansal konulara ilgi duyan ya da finansal yatırımları bulunan 8704 Twitter kullanıcısının tamamıdır. Araştırmanın Ana hipotezi "Twitter kullanıcıları temel düzeyde bir finansal okuryazarlık düzeyine sahiptirler."hipotezidir.

Araştırmaya seçilen kullanıcılar rasgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. %90 güven seviyesi ve %5 hata payı baz alınarak bu çalışmanın minimum gerekli örneklem büyüklüğü 262 olarak hesaplanmıştır. (http://www.raosoft.com/samplesize.html). Örnekleme ile toplanan 291 anket analiz edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

3.4.1. Katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyinin eğitim durumları ile ilgili hipotezler

$H_{1:}$ Katılanların eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_2 :Katılanların eğitim eğitim durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{3:}$ Katılanların eğitim durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{4:}$ Katılanların eğitim durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{5:}$ Katılanların eğitim durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{6:}$ Katılanların eğitim durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{7:}$ Katılanların eğitim durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{8:}$ Katılanların eğitim durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

3.4.2. Katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyinin gelir durumu ili ilgili hipotezler

$H_{9:}$ Katılanların gelir durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir

$H_{10:}$ Katılanların gelir durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_{11}: Katılanların gelir durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{12:}$ Katılanların gelir durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir

$H_{13:}$ Katılanların gelir durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir

$H_{14:}$ Katılanların gelir durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir

$H_{15:}$ Katılanların gelir durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir

$H_{16:}$ Katılanların gelir durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları anlamlı farklılık göstermektedir

3.4.3. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının aktif Twitter kullanım süresi ile ilgili hipotezler

$H_{17:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{18:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

$H_{19:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

$H_{20:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

$H_{21:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

$H_{22:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

$H_{23:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{24}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.4.4 Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının cinsiyet ile ilgili hipotezler

H_{25}: Katılanların cinsiyete göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{26} : Katılanların cinsiyete göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{27}: Katılanların cinsiyete göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_{28} : Katılanların cinsiyete göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{29}: Katılanların cinsiyete göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{30}: Katılanların cinsiyete göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_{31}: Katılanların cinsiyete göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{32}: Katılanların cinsiyete göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

3.4.5. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının yaşla ilgili hipotezler

H_{33}: Katılanların yaşa göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{34}: Katılanların yaşa göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{35}: Katılanların yaşa göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{36}: Katılanların yaşa göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{37}: Katılanların yaşa göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{38}: Katılanların yaşa göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_{39}: Katılanların yaşa göre göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{40}: Katılanların yaşa göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

3.4.6. Katılanların finansal okuryazarlık puanlarının çocuk sahipliği ile ilgili hipotezler

H_{41}: Katılanların çocuk sahipliğine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{42}: Katılanların çocuk sahipliğine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{43}: Katılanların çocuk sahipliğine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{44}: Katılanların çocuk sahipliğine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{45}: Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{46}: Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir

H_{47}: Katılanların çocuk sahipliğine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

H_{48}: Katılanların çocuk sahipliğine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.4.7. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının kredi kartı kullanma durumu ile ilgili hipotezler

H_{49}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{50}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir

H_{51}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{52}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{53}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{54}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{55}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{56}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

3.4.8. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının bireysel emeklilik sistemine katılma durumu ile ilgili hipotezler

H_{57}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{58}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{59}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{60}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{61}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{62}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{63:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

$H_{64:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.

3.4.9. Katılımcıların finansal okuryazarlık puanlarının medeni duruma ile ilgili hipotezler

$H_{65:}$ Katılanların medeni durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{66:}$ Katılanların medeni durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{67:}$ Katılanların medeni durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{68:}$ Katılanların medeni durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{69:}$ Katılanların medeni durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{70:}$ Katılanların medeni durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{71:}$ Katılanların medeni durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

$H_{72:}$ Katılanların medeni durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.5. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırları

Twitter da Uzun Vadeli Yatırımcının Günlüğü adlı Twitter hesabını takip eden 8704 adet kullanıcının 291'ine ulaşılmıştır. Araştırma Google Forms aracılığı ile internet üzerinden anket uygulaması yoluyla yapılmıştır. Ankette açık uçlu sorular sorulmamış ve her bir sorunun cevaplanması zorunlu tutulmuştur.

Araştırmaya katılan Twitter kullanıcılarının ankete samimi cevaplar verdiği ve kendilerini olduğu gibi ifade ettikleri, ankette sorulan soruların finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmede ve araştırmanın amacına uygun sonuçları elde etme hususunda yeterli olduğu, seçilen evren ve örneklemeyi temsil edecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.

3.6. Veri Toplama Aracı

Araştırma finansal konulara ilgi duyan 291 Twitter kullanıcısı üzerinde uygulanmıştır. Ölçek olarak kılıç ata ve seyrek ölçeği temel alınarak oluşturulan anket kullanılmıştır. (Kılıç, 2016, ss. 148-150)

Yapılan anket dokuz bölümden müteşekkildir. İlk bölüm Twitter kullanıcılarının kişisel ve demografik bilgilerini ortaya çıkarmaktadır. Sonraki yedi bölüm finansal okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla bir birbirinden farklı alt kategorilerden oluşmaktadır.

Kullanıcılarının kişisel ve demografik bilgileri içeren ilk bölümden sonraki altı bölüm "Doğru", "Yanlış" cevaplarının verilebildiği sorulardan oluşmuştur. Sonraki sekizinci bölüm ise çoktan seçmeli cevapları olan sorulardan oluşmaktadır..

İkinci bölümde kullanıcıların temel düzeyde ekonomi ve finans, üçüncü bölümde bireysel bankacılık, dördüncü bölümde emeklilik ve sigortacılık, beşinci bölümde finansal tablolar, altıncı bölümünde yatırım, yedinci bölümde vergi ve mevzuat,

sekizinci bölümde matematik ve faiz hesaplamaları bilgi düzeyini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Dokuzuncu bölüm ise bölüm Twitter kullanıcılarının Twitter ile olan finansal okuryazarlık ilişkisini ortaya çıkarmayı hedefleyen ve Twitter'ın katılımcılar üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlayan sorulardan uluşmaktadır. Kişisel ve demografik durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan 10 sorudan başka toplamda 43 soru daha sorulmuştur**.**

Araştırmanın ölçeğinde yer alan kategoriler aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans:

1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. ve 8. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır. Temel düzeyde finans bilgilerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Bireysel Bankacılık:

9., 10., 11., 12., 13. ve 14. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır Anket katılımcılarının bireysel bankacılıkta sahip oldukları bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Emeklilik ve Sigortacılık:

15., 16., 17., 18. ve 19. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır Emeklilik ve sigortacılık bilgi düzeyini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Finansal Tablolar:

20., 21., 22. ve 23. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır
Bilanço ve kalemleri ile ilgili finansal bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Yatırım:

24., 25., 26., 27., 28. ve 29. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır. Katılımcıların yatırım konularındaki bilgi ve beceri düzeylerini ortaya çıkararak finansal enstrümanlar, risk, getiri, yatırım yapabilme gibi konulardaki bilgilerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Vergi ve Mevduat:

30., 31., 32, ve 33. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır
Katılımcıların vergi ve mevzuat konusundaki bilgilerini ölçmeyi amaçlamaktadır.

Matematik ve Faiz Hesaplamaları:

34., 35., 36., 37. soruları kapsamakta ve puanlama buna göre yapılmaktadır
Matematiksel hesaplamak konusundaki bilgi düzeyini ölçmeyi amaçlayan sorulardan oluşmaktadır.

Finansal okuryazarlık seviyelerinin ortaya çıkarılması için yapılan hesaplamalarda katılımcıların her bir soruya verdiği doğru cevap dikkate alınmıştır. Her doğru cevap için 1 puan verilmiştir. Yanlış verilen cevaplar için 0 puan verilmiştir. Toplam 37 sorunun bulunduğu bu ölçekte katılımcıların hem grup bazında hem de genel olarak tüm sorular baz alınarak 100 üzerinden skorları oluşturulmuştur. Örneğin, 20 adet soruyu doğru cevaplayan katılımcının finansal okuryazarlık skoru %54,05'dir

(20÷37). Bu sonuç hesaplama modeli olarak finansal okuryazarlığın her alt konusu için de ayrı ayrı hesaplanmıştır (Kılıç, 2016: 58).

Finansal okuryazarlık ölçeğine ilişkin güvenirlik katsayıları Kuder- Richardson (KR 20 - KR21) yöntemi kullanılarak, KR21=0,824; KR20=0,811 olarak yüksek bulunmuştur.

3.7. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. (Kalaycı, 2018, s. 426) (George & Mallery, 2009, s. 400) Araştırmaya katılan katılanların tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde frekans ve yüzde analizlerinden, ölçeğin incelenmesinde ortalama ve standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. (Köklü vd., 2021, s. 280; Tabachnick vd., 2019, s. 432) Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir.

Tablo 3. Normal Dağılım

	N	Basıklık	Çarpıklık
Finansal Okuryazarlık Genel	291	0,548	-1,474
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	291	1,568	-0,728
Bireysel Bankacılık	291	0,856	-0,779
Emeklilik ve Sigortacılık	291	0,908	-0,821
Finansal Tablolar	291	-0,228	-0,619
Yatırım	291	0,455	0,586
Vergi ve Mevzuat	291	0,509	-0,879
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	291	-0,325	-0,710

İlgili literatürde, değişkenlerin basıklık çarpıklık değerlerine ilişkin sonuçların +1.5 ile-1.5 (Tabachnick ve Fidell, 2013), +2.0 ile-2.0 (George, ve Mallery, 2010) arasında

olması normal dağılım olarak kabul edilmektedir. Değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Verilerin analizinde parametrik yöntemler kullanılmıştır.

Katılanların ölçek düzeylerini belirleyen boyutlar arasındaki ilişkiler pearson korelasyon analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Korelasyon katsayıları (r) 0,00-0,25 çok zayıf; 0,26-0,49 zayıf; 0,50-0,69 orta; 0,70-0,89 yüksek; 0,90-1,00 çok yüksek olarak değerlendirilmiştir (Kalaycı, 2006, s.116). Katılanların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

3.8. Bulgular ve Yorumlar

3.8.1. Tanımlayıcı Özellikler

3.8.1.1 Katılanların demografik ve tanımlayıcı özelliklerine yönelik bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4. Katılanların Demografik ve Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Erkek	239	82,1
Kadın	52	17,9
Yaş		
40 ve Altı	166	57,0
40 Üzeri	125	43,0
Eğitim Durumu		
Lise	20	6,9
Lisans	209	71,8
Lisans Üstü	62	21,3
Medeni Durum		
Evli	216	74,2
Bekar	75	25,8
Gelir Durumu		
5000-12000	55	18,90

12001 -20000	143	49,14
20001 ve Üzeri	93	31,96
Çocuk Sahipliği		
Evet	203	69,8
Hayır	88	30,2
Kredi Kartı Kullanma Durumu		
Evet	272	93,5
Hayır	19	6,5
Bireysel Emeklilik Sistemine Katılma Durumu		
Evet	103	35,4
Hayır	188	64,6
İnternet Bankacılığı Kullanma Durumu		
Evet	287	98,6
Hayır	4	1,4
Aktif Twitter Kullanım Süresi		
0-3 Yıl	116	39,9
4-7 Yıl	93	32,0
8-10	45	15,5
11+ Yıl Üzeri	37	12,7

Katılanlar cinsiyete göre 239'u (%82,1) erkek, 52'si (%17,9) kadın olarak dağılmaktadır.

Katılanlar yaşa göre 166'sı (%57,0) 40 ve altı, 125'i (%43,0) 40 üzeri olarak dağılmaktadır.

Katılanlar eğitim durumuna göre 20'si (%6,9) lise, 209'u (%71,8) lisans, 62'si (%21,3) lisans üstü olarak dağılmaktadır.

Katılanlar medeni duruma göre 216'sı (%74,2) evli, 75'i (%25,8) bekar olarak dağılmaktadır.

Katılanlar gelir durumuna göre 55'i (%18,90) 5000-12000, 143'i (%49,14) 12001-20000, 93'i (%31,96) 20001 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Katılanlar çocuk sahipliğine göre 203'ü (%69,8) evet, 88'i (%30,2) hayır olarak dağılmaktadır.

Katılanlar kredi kartı kullanma durumuna göre 272'si (%93,5) evet, 19'u (%6,5) hayır olarak dağılmaktadır.

Katılanlar bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre 103'ü (%35,4) evet, 188'i (%64,6) hayır olarak dağılmaktadır.

Katılanlar internet bankacılığı kullanma durumuna göre 287'si (%98,6) evet, 4'ü (%1,4) hayır olarak dağılmaktadır.

Katılanlar aktif twitter kullanım süresine göre 116'sı (%39,9) 0-3 yıl, 93'ü (%32,0) 4-7 yıl, 45'i (%15,5) 8-10, 37'si (%12,6) 11+ yıl üzeri olarak dağılmaktadır.

Finansal Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Tablo 5. Katılanların Finansal Okuryazarlık ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Yanlış		**Doğru**	
	f	**%**	**f**	**%**
Fo1	3	1,0	288	99,0
Fo2	286	98,3	5	1,7
Fo3	47	16,2	244	83,8
Fo4	111	38,1	180	61,9
Fo5	240	82,5	51	17,5
Fo6	28	9,6	263	90,4
Fo7	269	92,4	22	7,6
Fo8	29	10,0	262	90,0
Fo9	284	97,6	7	2,4
Fo10	99	34,0	192	66,0
Fo11	39	13,4	252	86,6
Fo12	255	87,6	36	12,4
Fo13	6	2,1	285	97,9
Fo14	16	5,5	275	94,5
Fo15	75	25,8	216	74,2
Fo16	20	6,9	271	93,1
Fo17	269	92,4	22	7,6
Fo18	19	6,5	272	93,5
Fo19	88	30,2	203	69,8
Fo20	41	14,1	250	85,9
Fo21	81	27,8	210	72,2

Fo22	181	62,2	110	37,8
Fo23	281	96,6	10	3,4
Fo24	206	70,8	85	29,2
Fo25	273	93,8	18	6,2
Fo26	90	30,9	201	69,1
Fo27	194	66,7	97	33,3
Fo28	259	89,0	32	11,0
Fo29	275	94,5	16	5,5
Fo30	122	41,9	169	58,1
Fo31	29	10,0	262	90,0
Fo32	53	18,2	238	81,8
Fo33	58	19,9	233	80,1
Fo34	188	64,6	103	35,4
Fo35	118	40,5	173	59,5
Fo36	72	24,7	219	75,3
Fo37	158	54,3	133	45,7

Araştırmaya katılan katılanların finansal okuryazarlık ile ilgili ifadelere verdiği cevaplar incelendiğinde;

“Fo1” ifadesine katılanların, %1,0'ı (n=3) yanlış, %99,0'ı (n=288) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo2” ifadesine katılanların, %98,3'ü (n=286) yanlış, %1,7'si (n=5) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo3” ifadesine katılanların, %16,2'si (n=47) yanlış, %83,8'i (n=244) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo4” ifadesine katılanların, %38,1'i (n=111) yanlış, %61,9'u (n=180) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo5” ifadesine katılanların, %82,5'i (n=240) yanlış, %17,5'i (n=51) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo6” ifadesine katılanların, %9,6'sı (n=28) yanlış, %90,4'ü (n=263) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo7” ifadesine katılanların, %92,4'ü (n=269) yanlış, %7,6'sı (n=22) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo8” ifadesine katılanların, %10,0'ı (n=29) yanlış, %90,0'ı (n=262) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo9” ifadesine katılanların, %97,6'sı (n=284) yanlış, %2,4'ü (n=7) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo10” ifadesine katılanların, %34,0'ı (n=99) yanlış, %66,0'ı (n=192) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo11” ifadesine katılanların, %13,4'ü (n=39) yanlış, %86,6'sı (n=252) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo12” ifadesine katılanların, %87,6'sı (n=255) yanlış, %12,4'ü (n=36) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo13” ifadesine katılanların, %2,1'i (n=6) yanlış, %97,9'u (n=285) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo14” ifadesine katılanların, %5,5'i (n=16) yanlış, %94,5'i (n=275) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo15” ifadesine katılanların, %25,8'i (n=75) yanlış, %74,2'si (n=216) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo16” ifadesine katılanların, %6,9'u (n=20) yanlış, %93,1'i (n=271) doğru yanıtını vermiştir. Katılanların “fo16” ifadesine ($\bar{x}$=0,930) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Fo17” ifadesine katılanların, %92,4'ü (n=269) yanlış, %7,6'sı (n=22) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo18” ifadesine katılanların, %6,5'i (n=19) yanlış, %93,5'i (n=272) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo19” ifadesine katılanların, %30,2'si (n=88) yanlış, %69,8'i (n=203) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo20” ifadesine katılanların, %14,1'i (n=41) yanlış, %85,9'u (n=250) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo21” ifadesine katılanların, %27,8'i (n=81) yanlış, %72,2'si (n=210) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo22” ifadesine katılanların, %62,2'si (n=181) yanlış, %37,8'i (n=110) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo23” ifadesine katılanların, %96,6'sı (n=281) yanlış, %3,4'ü (n=10) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo24” ifadesine katılanların, %70,8'i (n=206) yanlış, %29,2'si (n=85) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo25” ifadesine katılanların, %93,8'i (n=273) yanlış, %6,2'si (n=18) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo26” ifadesine katılanların, %30,9'u (n=90) yanlış, %69,1'i (n=201) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo27” ifadesine katılanların, %66,7'si (n=194) yanlış, %33,3'ü (n=97) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo28” ifadesine katılanların, %89,0'ı (n=259) yanlış, %11,0'ı (n=32) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo29” ifadesine katılanların, %94,5'i (n=275) yanlış, %5,5'i (n=16) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo30” ifadesine katılanların, %41,9'u (n=122) yanlış, %58,1'i (n=169) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo31” ifadesine katılanların, %10,0'ı (n=29) yanlış, %90,0'ı (n=262) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo32” ifadesine katılanların, %18,2'si (n=53) yanlış, %81,8'i (n=238) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo33” ifadesine katılanların, %19,9'u (n=58) yanlış, %80,1'i (n=233) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo34” ifadesine katılanların, %64,6'sı (n=188) yanlış, %35,4'ü (n=103) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo35” ifadesine katılanların, %40,5'i (n=118) yanlış, %59,5'i (n=173) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo36” ifadesine katılanların, %24,7'si (n=72) yanlış, %75,3'ü (n=219) doğru yanıtını vermiştir.

“Fo37” ifadesine katılanların, %54,3'ü (n=158) yanlış, %45,7'si (n=133) doğru yanıtını vermiştir.

Katılanların finansal okuryazarlık yönelik; aritmetik ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum düzeyleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6. Finansal Okuryazarlık Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Maks.	Ölçek Min - Maks.
Finansal Okuryazarlık Genel	291	54,844	9,817	2,700	72,970	0-100
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	291	56,486	13,388	12,500	100,000	0-100
Bireysel Bankacılık	291	59,966	12,908	0,000	100,000	0-100
Emeklilik ve Sigortacılık	291	67,629	17,127	0,000	100,000	0-100
Finansal Tablolar	291	49,828	22,456	0,000	100,000	0-100
Yatırım	291	29,760	18,521	0,000	100,000	0-100
Vergi ve Mevzuat	291	58,849	21,900	0,000	100,000	0-100
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	291	59,175	29,042	0,000	100,000	0-100

Katılanların "finansal okuryazarlık genel" ortalaması 54,844±9,817 (Min.=2.7; Mask=72.97), "temel düzeyde ekonomi ve finans" ortalaması 56,486±13,388 (Min.=12.5; Maks=100), "bireysel bankacılık" ortalaması 59,966±12,908 (Min=0; Maks=100), "emeklilik ve sigortacılık" ortalaması 67,629±17,127 (Min=0; Maks=100), "finansal tablolar" ortalaması 49,828±22,456 (min.=0; Maks=100), "yatırım" ortalaması 29,760±18,521 (Min=0; Maks=100), "vergi ve mevzuat" ortalaması 58,849±21,900 (Min=0; Maks=100), "matematik ve faiz hesaplamaları" ortalaması 59,175±29,042 (Min=0; Maks=100) olarak saptanmıştır.

Tablo 6. 'da Finansal Okuryazarlık Puan Ortalamalarında en yüksek puan alan kategorinin emeklilik ve sigortacılık olduğu görülmektedir. En düşük puanı ise yatırım kategorisi almıştır.

Twitter ve Finansal Okuryazarlık İlişkisine Yönelik Bulgular

Tablo 7. Twitter ve Finansal Okuryazarlık İlişkisi İfadelerinin Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Twitter'da Finans ve Ekonomi ile İlgili Sayfaları Takip Ederim		
Doğru	232	79,7
Yanlış	56	19,2
Bilmiyorum	3	1,0
Twitter'da Finans ve Ekonomi Alanında Yapılan Yorumları Takip Ederim		
Doğru	224	77,0
Yanlış	63	21,6
Bilmiyorum	4	1,4
Twitter'da Finans ve Ekonomi Alanında Verilen Bilgilere Güvenirim		
Doğru	79	27,1
Yanlış	206	70,8
Bilmiyorum	6	2,1
Twitter'da Finans ve Ekonomi ile İlgili Uzmanların Yorumlarını Takip Ederim		
Doğru	233	80,1
Yanlış	55	18,9
Bilmiyorum	3	1,0
Twitter'da Finans Kurumlarının Piyasa Yorumlarını Takip Ederim		
Doğru	211	72,5
Yanlış	78	26,8
Bilmiyorum	2	0,7

Katılanlar Twitter'da finans ve ekonomi ile ilgili sayfaları takip ederim ifadesine göre 232'si (%79,7) doğru, 56'sı (%19,2) yanlış, 3'ü (%1,0) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Katılanlar Twitter'da finans ve ekonomi alanında yapılan yorumları takip ederim ifadesine göre 224'ü (%77,0) doğru, 63'ü (%21,6) yanlış, 4'ü (%1,4) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Katılanlar Twitter'da finans ve ekonomi alanında verilen bilgilere güvenirim ifadesine göre 79'u (%27,1) doğru, 206'sı (%70,8) yanlış, 6'sı (%2,1) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Katılanlar Twitter'da finans ve ekonomi ile ilgili uzmanların yorumlarını takip ederim ifadesine göre 233'ü (%80,1) doğru, 55'i (%18,9) yanlış, 3'ü (%1,0) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Katılanlar Twitter'da finans kurumlarının piyasa yorumlarını takip ederim ifadesine göre 211'i (%72,5) doğru, 78'i (%26,8) yanlış, 2'si (%0,7) bilmiyorum olarak dağılmaktadır.

Tablo 7'de Twitter kullanıcılarının finans ve ekonomi alanını Twitter'da kişi ve kurumları takip ettikleri ve Twitter'ı bun alanlarda bilgilenme açısından etkili kullandıkları görülmektedir.

Fakat çoğunluğun sosyal medya platformu olan Twitter'da yayınlanan bilgilere güvenmediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan katılanların finansal okuryazarlık ile ilgili ifadelere verdiği cevapların dağılımları aşağıda verilmektedir.

3.8.2. Finansal Okuryazarlık Boyutları Arasında Korelasyon

Katılanların finansal okuryazarlık düzeylerini belirleyen boyutlar arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Finansal Okuryazarlık Puanları Arasında Korelasyon Analizi

		Finansal Okuryazarlık Genel	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bireysel Bankacılık	Emeklilik ve Sigortacılık	Finansal Tablolar	Yatırım	Vergi ve Mevzuat	Matematik ve Faiz Hesaplamaları
Finansal Okuryazarlık Genel	r	1,000							
	p	0,000							
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	r	0,581**	1,000						
	p	0,000	0,000						
Bireysel Bankacılık	r	0,517**	0,211**	1,000					
	p	0,000	0,000	0,000					
Emeklilik ve Sigortacılık	r	0,468**	0,156**	0,128*	1,000				
	p	0,000	0,008	0,029	0,000				
Finansal Tablolar	r	0,645**	0,308**	0,214**	0,263**	1,000			
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000			
Yatırım	r	0,335**	-0,020	0,053	0,060	0,112	1,000		
	p	0,000	0,737	0,365	0,306	0,057	0,000		
Vergi ve Mevzuat	r	0,499**	0,131*	0,216**	0,242**	0,187**	0,233**	1,000	
	p	0,000	0,026	0,000	0,000	0,001	0,000	0,000	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	r	0,606**	0,255**	0,234**	0,052	0,314**	-0,059	0,028	1,000
	p	0,000	0,000	0,000	0,381	0,000	0,313	0,637	0,000

*<0,05; **<0,01; Pearson Korelasyon Analizi

Finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları, puanları arasında korelasyon analizleri incelendiğinde; - temel

düzeyde ekonomi ve finans ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.581 pozitif orta (p=0,000<0.05),

- bireysel bankacılık ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.517 pozitif orta (p=0,000<0.05),

-bireysel bankacılık ile temel düzeyde ekonomi ve finans arasında r=0.211 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

-emeklilik ve sigortacılık ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.468 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-emeklilik ve sigortacılık ile temel düzeyde ekonomi ve finans arasında r=0.156 pozitif çok zayıf (p=0,008<0.05),

-emeklilik ve sigortacılık ile bireysel bankacılık arasında r=0.128 pozitif çok zayıf (p=0,029<0.05),

-finansal tablolar ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.645 pozitif orta (p=0,000<0.05), finansal tablolar ile temel düzeyde ekonomi ve finans arasında r=0.308 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-finansal tablolar ile bireysel bankacılık arasında r=0.214 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

-finansal tablolar ile emeklilik ve sigortacılık arasında r=0.263 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-yatırım ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.335 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-vergi ve mevzuat ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.499 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-vergi ve mevzuat ile temel düzeyde ekonomi ve finans arasında r=0.131 pozitif çok zayıf (p=0,026<0.05),

-vergi ve mevzuat ile bireysel bankacılık arasında r=0.216 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

-vergi ve mevzuat ile emeklilik ve sigortacılık arasında r=0.242 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

-vergi ve mevzuat ile finansal tablolar arasında r=0.187 pozitif çok zayıf (p=0,001<0.05),

-vergi ve mevzuat ile yatırım arasında r=0.233 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

- matematik ve faiz hesaplamaları ile finansal okuryazarlık genel arasında r=0.606 pozitif orta (p=0,000<0.05),

-matematik ve faiz hesaplamaları ile temel düzeyde ekonomi ve finans arasında r=0.255 pozitif zayıf (p=0,000<0.05),

-matematik ve faiz hesaplamaları ile bireysel bankacılık arasında r=0.234 pozitif çok zayıf (p=0,000<0.05),

-matematik ve faiz hesaplamaları ile finansal tablolar arasında r=0.314 pozitif zayıf (p=0,000<0.05) düzeyde korelasyon bulunmuştur.

Diğer değişkenler arasındaki korelasyon ilişkileri istatistiksel olarak anlamlı değildir (p>0.05).

3.8.3 Finansal Okuryazarlık Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Tablo 9. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Finansal Okuryazarlık Genel	Lise	20	48,649	15,832	4,466	**0,012**	**2>1 3>1**
	Lisans	209	55,166	9,564			
	Lisans Üstü	62	55,754	7,377			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Lise	20	51,875	21,943	1,593	0,205	
	Lisans	209	57,177	12,829			
	Lisans Üstü	62	55,645	11,469			
Bireysel Bankacılık	Lise	20	55,833	20,430	1,127	0,325	
	Lisans	209	60,367	12,400			
	Lisans Üstü	62	59,946	11,476			
Emeklilik ve Sigortacılık	Lise	20	64,000	28,727	0,657	0,519	
	Lisans	209	67,560	16,475			
	Lisans Üstü	62	69,032	14,339			
Finansal Tablolar	Lise	20	38,750	27,476	2,797	0,063	
	Lisans	209	50,239	22,864			
	Lisans Üstü	62	52,016	18,275			
Yatırım	Lise	20	28,000	27,067	0,325	0,723	
	Lisans	209	29,474	18,087			
	Lisans Üstü	62	31,290	16,839			
Vergi ve Mevzuat	Lise	20	58,750	28,418	0,880	0,416	
	Lisans	209	57,895	22,412			
	Lisans Üstü	62	62,097	17,381			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Lise	20	40,000	26,754	4,821	**0,009**	**2>1 3>1**
	Lisans	209	60,766	28,880			
	Lisans Üstü	62	60,000	28,515			

Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)

Katılanların eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2,\ 288)}$ =4,466; p=0,012<0.05). Farkın nedeni; lisans mezunlarının finansal okuryazarlık genel puanlarının ($\bar{x}$=55,166), lise mezunlarının finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=48,649) yüksek olmasıdır. Lisansüstü mezunlarının finansal okuryazarlık genel puanlarının ($\bar{x}$=55,754), lise mezunlarının finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=48,649) yüksek olmasıdır.

"$H_{1:}$ Katılanların eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir "hipotezi kabul edilmiştir"

Katılanların eğitim durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2,\ 288)}$ =4,821; p=0,009<0.05). Farkın nedeni; lisans mezunlarının matematik ve faiz hesaplamaları puanlarının ($\bar{x}$=60,766), lise mezunlarının matematik ve faiz hesaplamaları puanlarından ($\bar{x}$=40,000) yüksek olmasıdır. Lisansüstü mezunlarının matematik ve faiz hesaplamaları puanlarının ($\bar{x}$=60,000), lise mezunlarının matematik ve faiz hesaplamaları puanlarından ($\bar{x}$=40,000) yüksek olmasıdır.

"H8: Katılanların eğitim durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat puanları eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0.05).

"H_2: Katılanların eğitim durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"H_3: Katılanların eğitim durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"H_4: Katılanların eğitim durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"H_5: Katılanların eğitim durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"H_6: Katılanların eğitim durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"H_7: Katılanların eğitim durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Ölçekte geçen eğitim durumu ile ilgili soruda ilköğretim eğitim düzeyine sahip kişilerin anlamı sayıda yer almaması nedeniyle temsil edilmede yetersiz olacağından en yakın değişken olan lise eğitim durumuna ekleme yapılarak değerlendirme yapılmıştır.

Tablo 10. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Gelir Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Finansal Okuryazarlık Genel	5000-12000	55	52,553	14,215	4,582	**0,004**	**3>1 3>2**
	12001 -20000	143	54,840	9,851			
	20001 Üzeri	93	57,716	6,130			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	5000-12000	55	52,500	16,771	4,651	**0,003**	**3>1 3>2**
	12001 -20000	143	56,364	13,366			
	20001 Üzeri	93	60,350	9,146			
Bireysel Bankacılık	5000-12000	55	58,519	14,917	0,515	0,672	
	12001 -20000	143	59,091	14,279			
	20001 Üzeri	93	61,111	9,931			
Emeklilik ve Sigortacılık	5000-12000	55	64,000	21,574	1,779	0,151	
	12001 -20000	143	68,000	17,470			
	20001 Üzeri	93	70,538	13,381			
Finansal Tablolar	5000-12000	55	47,222	26,232	1,875	0,134	
	12001 -20000	143	52,727	19,047			
	20001 Üzeri	93	52,957	18,375			
Yatırım	5000-12000	55	30,222	23,207	0,189	0,904	
	12001 -20000	143	28,364	17,080			
	20001 Üzeri	93	29,462	16,574			
Vergi ve Mevzuat	5000-12000	55	61,111	25,869	0,894	0,445	
	12001 -20000	143	55,455	21,885			
	20001 Üzeri	93	60,753	18,207			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	5000-12000	55	53,778	33,797	3,875	**0,010**	**3>1 3>2**
	12001 -20000	143	61,818	29,382			
	20001 Üzeri	93	66,237	26,040			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılanların gelir durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 287)} = 4,582$; $p=0,004<0.05$).

Farkın nedeni; gelir durumu 20001 ve üzeri olanların finansal okuryazarlık genel puanlarının ($\bar{x}$=57,716), gelir durumu 5000-12000 olanların finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=52,553) yüksek olmasıdır. Gelir durumu 20001 ve üzeri olanların finansal okuryazarlık genel puanlarının ($\bar{x}$=57,716), gelir durumu 12001 - 20000 olanların finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=54,840) yüksek olmasıdır.

"$H_{9:}$ Katılanların gelir durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir." Hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların gelir durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 287)}$ =4,651; p=0,003<0.05).

Farkın nedeni; gelir durumu 20001ve üzeri olanların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarının ($\bar{x}$=60,350), gelir durumu 5000-12000 olanların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarından ($\bar{x}$=52,500) yüksek olmasıdır. Gelir durumu 20001 üzeri olanların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarının ($\bar{x}$=60,350), gelir durumu 12001 -20000 olanların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarından ($\bar{x}$=56,364) yüksek olmasıdır.

"$H_{10:}$ Katılanların gelir durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların gelir durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları finansal okuryazarlık puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 287)}$ =3,875; p=0,010<0.05). Farkın nedeni; gelir durumu 20001 ve üzeri olanların matematik ve faiz hesaplamaları finansal okuryazarlık puanlarının ($\bar{x}$=66,237), gelir durumu 5000-12000 olanların matematik ve faiz hesaplamaları finansal okuryazarlık puanlarından ($\bar{x}$=53,778) yüksek olmasıdır. Gelir durumu 20001 ve üzeri olanların matematik ve faiz hesaplamaları finansal okuryazarlık puanlarının ($\bar{x}$=66,237), gelir durumu 12001-20000 olanların matematik ve faiz hesaplamaları fiinansal okuryazarlık puanlarından ($\bar{x}$=61,818) yüksek olmasıdır.

"$H_{16:}$ Katılanların gelir durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir

Katılanların bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat puanları gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

"H_{11}: Katılanların gelir durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{12:}$ Katılanların gelir durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{13:}$ Katılanların gelir durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{14:}$ Katılanların gelir durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{15:}$ Katılanların gelir durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 11. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Aktif Twitter Kullanım Süresine Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Finansal Okuryazarlık Genel	0-3 Yıl	116	53,844	10,876	2,090	0,102	
	4-7 Yıl	93	54,141	9,501			
	8-10	45	56,457	9,187			
	11 Yıl ve Üzeri	37	57,779	6,930			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	0-3 Yıl	116	55,496	14,398	0,585	0,626	
	4-7 Yıl	93	56,720	12,975			
	8-10	45	56,667	13,218			
	11 Yıl ve Üzeri	37	58,784	11,359			
Bireysel Bankacılık	0-3 Yıl	116	58,333	14,496	1,465	0,224	

	4-7 Yıl	93	60,036	11,821			
	8-10	45	61,852	12,624			
	11 Yıl ve Üzeri	37	62,613	9,942			
Emeklilik ve Sigortacılık	0-3 Yıl	116	67,931	18,250	0,794	0,498	
	4-7 Yıl	93	65,807	17,835			
	8-10	45	68,000	16,181			
	11 Yıl ve Üzeri	37	70,811	12,106			
Finansal Tablolar	0-3 Yıl	116	49,138	22,586	2,946	**0,033**	**4>1 4>2**
	4-7 Yıl	93	45,968	23,686			
	8-10	45	52,778	21,468			
	11 Yıl ve Üzeri	37	58,108	17,731			
Yatırım	0-3 Yıl	116	28,793	19,072	0,178	0,911	
	4-7 Yıl	93	30,323	18,324			
	8-10	45	30,667	19,353			
	11 Yıl ve Üzeri	37	30,270	16,748			
Vergi ve Mevzuat	0-3 Yıl	116	59,698	23,722	0,466	0,706	
	4-7 Yıl	93	56,989	23,127			
	8-10	45	58,333	18,464			
	11 Yıl ve Üzeri	37	61,487	16,239			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	0-3 Yıl	116	55,862	30,362	1,270	0,285	
	4-7 Yıl	93	59,355	30,425			
	8-10	45	65,333	22,724			
	11 Yıl ve Üzeri	37	61,622	27,640			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 287)}$ =2,946; p=0,033<0.05). Farkın nedeni; aktif Twitter kullanım süresi 11 yılve üzeri olanların finansal tablolar puanlarının ($\bar{x}$=58,108), aktif Twitter kullanım süresi 0-3 yıl olanların finansal tablolar puanlarından ($\bar{x}$=49,138) yüksek olmasıdır. Aktif Twitter kullanım süresi 11 yıl ve üzeri olanların finansal tablolar puanlarının ($\bar{x}$=58,108), aktif Twitter kullanım süresi 4-7 yıl olanların finansal tablolar puanlarından ($\bar{x}$=45,968) yüksek olmasıdır.

"$H_{21:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Katılanların finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları puanları aktif Twitter kullanım süresine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

"$H_{17:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{18:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{19:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{20:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{22:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir" hipotezi kabul edilmiştir

"$H_{23:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir

"H_{24}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 12. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	**N**	**Ort**	**Ss**	**t**	**sd**	**p**
Finansal Okuryazarlık Genel	Erkek	239	55,830	9,079	3,755	289	**0,002**
	Kadın	52	50,312	11,740			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Erkek	239	57,793	11,519	3,644	289	**0,009**
	Kadın	52	50,481	18,846			
Bireysel Bankacılık	Erkek	239	60,042	12,470	0,216	289	0,829

	Kadın	52	59,615	14,887			
Emeklilik ve Sigortacılık	Erkek	239	67,197	17,347	-0,923	289	0,357
	Kadın	52	69,615	16,083			
Finansal Tablolar	Erkek	239	52,615	21,028	4,701	289	**0,000**
	Kadın	52	37,019	24,500			
Yatırım	Erkek	239	29,121	17,359	-1,261	289	0,297
	Kadın	52	32,692	23,104			
Vergi ve Mevzuat	Erkek	239	58,682	21,872	-0,278	289	0,781
	Kadın	52	59,615	22,225			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Erkek	239	63,264	27,151	5,392	289	**0,000**
	Kadın	52	40,385	30,290			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların cinsiyete göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =3.755; p=0.002<0.05). Erkeklerin finansal okuryazarlık genel puanları ($\bar{x}$=55,830), kadınların finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=50,312) yüksek bulunmuştur.

"$H_{25:}$ Katılanların cinsiyete göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların cinsiyete göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =3.644; p=0.009<0.05). Erkeklerin temel düzeyde ekonomi ve finans puanları ($\bar{x}$=57,793), kadınların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarından ($\bar{x}$=50,481) yüksek bulunmuştur.

"$H_{26:}$ Katılanların cinsiyete göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir. hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların cinsiyete göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =4.701; p=0.000<0.05). Erkeklerin finansal tablolar puanları ($\bar{x}$=52,615), kadınların finansal tablolar puanlarından ($\bar{x}$=37,019) yüksek bulunmuştur.

"$H_{30:}$ Katılanların cinsiyete göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir."hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların cinsiyete göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$=5.392; p=0.000<0.05). Erkeklerin matematik ve faiz hesaplamaları puanları ($\bar{x}$=63,264), kadınların matematik ve faiz hesaplamaları puanlarından ($\bar{x}$=40,385) yüksek bulunmuştur.

"$H_{32:}$ Katılanların cinsiyete göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir."hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

"H_{27}: Katılanların cinsiyete göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir."hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{28:}$ Katılanların cinsiyete göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{29:}$ Katılanların cinsiyete göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{31:}$ Katılanların cinsiyete göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 13. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Yaşa Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	**N**	**Ort**	**Ss**	**t**	**sd**	**P**
Finansal Okuryazarlık Genel	40 Ve Altı	166	54,787	9,893	-0,114	289	0,910
	40 Üzeri	125	54,919	9,754			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	40 Ve Altı	166	56,928	13,589	0,648	289	0,518
	40 Üzeri	125	55,900	13,146			
Bireysel Bankacılık	40 Ve Altı	166	59,940	13,851	-0,039	289	0,969
	40 Üzeri	125	60,000	11,593			
Emeklilik ve Sigortacılık	40 Ve Altı	166	67,711	17,843	0,094	289	0,925
	40 Üzeri	125	67,520	16,197			
Finansal Tablolar	40 Ve Altı	166	52,108	21,744	2,007	289	**0,046**
	40 Üzeri	125	46,800	23,109			
Yatırım	40 Ve Altı	166	26,868	17,157	-3,115	289	**0,002**

	40 Üzeri	125	33,600	19,609			
Vergi ve Mevzuat	40 Ve Altı	166	56,777	23,420	-1,868	289	0,063
	40 Üzeri	125	61,600	19,454			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	40 Ve Altı	166	60,723	29,286	1,048	289	0,296
	40 Üzeri	125	57,120	28,704			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların yaşa göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =2.007; p=0.046<0.05). Yaş 40 ve altı olanların finansal tablolar puanları ($\bar{x}$=52,108), yaşı 40 üzeri olanların finansal tablolar puanlarından ($\bar{x}$=46,800) yüksek bulunmuştur.

"$H_{38:}$ Katılanların yaşa göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların yaşa göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =-3.115; p=0.002<0.05). Yaşı 40 üzeri olanların yatırım puanları ($\bar{x}$=33,600), yaş 40 ve altı olanların yatırım puanlarından ($\bar{x}$=26,868) yüksek bulunmuştur.

"$H_{39:}$ Katılanların yaşa göre göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları puanları yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

"$H_{33:}$ Katılanların yaşa göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"$H_{34:}$ Katılanların yaşa göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"$H_{35:}$ Katılanların yaşa göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"$H_{36:}$ Katılanların yaşa göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"$H_{37:}$ Katılanların yaşa göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

"H_{40} : Katılanların yaşa göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 14. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Çocuk Sahipliğine Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Finansal Okuryazarlık Genel	Evet	203	54,999	9,219	0,411	289	0,682
	Hayır	88	54,484	11,124			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	203	56,035	13,358	-0,874	289	0,383
	Hayır	88	57,528	13,474			
Bireysel Bankacılık	Evet	203	60,837	12,308	1,756	289	0,080
	Hayır	88	57,955	14,065			
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	203	68,473	17,664	1,278	289	0,202
	Hayır	88	65,682	15,742			
Finansal Tablolar	Evet	203	48,892	22,567	-1,081	289	0,281
	Hayır	88	51,989	22,174			
Yatırım	Evet	203	30,049	18,708	0,405	289	0,686
	Hayır	88	29,091	18,171			
Vergi ve Mevzuat	Evet	203	60,345	20,304	1,776	289	0,104
	Hayır	88	55,398	24,985			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Evet	203	58,424	28,029	-0,670	289	0,503
	Hayır	88	60,909	31,354			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları puanları çocuk sahipliğine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

"$H_{41:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{42:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir. "hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{43:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{44:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{45:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{46:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{47:}$ Katılanların çocuk sahipliğine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"H_{48}: Katılanların çocuk sahipliğine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.". hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 15. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Kredi Kartı Kullanma Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Finansal Okuryazarlık Genel	Evet	272	55,167	9,570	2,140	289	**0,033**
	Hayır	19	50,213	12,231			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	272	56,893	13,136	1,973	289	**0,049**
	Hayır	19	50,658	15,852			
Bireysel Bankacılık	Evet	272	60,478	12,625	2,587	289	**0,010**
	Hayır	19	52,632	14,972			
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	272	68,015	16,804	1,457	289	0,146
	Hayır	19	62,105	20,971			
Finansal Tablolar	Evet	272	49,908	22,267	0,229	289	0,819
	Hayır	19	48,684	25,649			
Yatırım	Evet	272	29,779	18,019	0,069	289	0,945
	Hayır	19	29,474	25,270			
Vergi ve Mevzuat	Evet	272	59,191	21,650	1,009	289	0,314
	Hayır	19	53,947	25,363			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Evet	272	59,559	28,592	0,852	289	0,487
	Hayır	19	53,684	35,310			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =2.140; p=0.033<0.05). Kredi kartı kullananların finansal okuryazarlık genel puanları ($\bar{x}$=55,167), kredi kartı kullanmayanların finansal okuryazarlık genel puanlarından ($\bar{x}$=50,213) yüksek bulunmuştur.

"$H_{54:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$=1.973; p=0.049<0.05). Kredi kartı kullananların temel düzeyde ekonomi ve finans puanları ($\bar{x}$=56,893), kredi kartı kullanmayanların temel düzeyde ekonomi ve finans puanlarından ($\bar{x}$=50,658) yüksek bulunmuştur.

"$H_{53:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =2.587; p=0.010<0.05). Kredi kartı kullananların bireysel bankacılık puanları ($\bar{x}$=60,478), kredi kartı kullanmayanların bireysel bankacılık puanlarından ($\bar{x}$=52,632) yüksek bulunmuştur.

"$H_{52:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Katılanların emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları puanları kredi kartı kullanma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

"$H_{49:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir. "hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{50:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir" hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{51:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir. hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{55:}$ Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"H_{56}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir

Tablo 16. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Bireysel Emeklilik Sistemine Katılma Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Finansal Okuryazarlık Genel	Evet	103	55,025	8,907	0,233	289	0,816
	Hayır	188	54,744	10,303			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	103	55,461	13,746	-0,967	289	0,334
	Hayır	188	57,048	13,191			
Bireysel Bankacılık	Evet	103	61,003	13,110	1,015	289	0,311
	Hayır	188	59,397	12,796			
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	103	67,185	17,680	-0,327	289	0,744
	Hayır	188	67,872	16,859			
Finansal Tablolar	Evet	103	48,786	21,403	-0,585	289	0,559
	Hayır	188	50,399	23,049			
Yatırım	Evet	103	29,515	19,168	-0,167	289	0,868
	Hayır	188	29,894	18,208			
Vergi ve Mevzuat	Evet	103	59,466	21,895	0,355	289	0,723
	Hayır	188	58,511	21,954			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Evet	103	61,942	27,370	1,204	289	0,230
	Hayır	188	57,660	29,881			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları puanları bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

"$H_{57:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{58:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir."hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{59:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir."hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{60:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{61:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{62:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"H_{6}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

"$H_{64:}$ Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 17. Finansal Okuryazarlık Puanlarının Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	**N**	**Ort**	**Ss**	**T**	**Sd**	**P**
Finansal Okuryazarlık Genel	Evli	216	55,506	8,916	1,962	289	0,090
	Bekar	75	52,937	11,907			
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evli	216	56,655	12,922	0,365	289	0,716
	Bekar	75	56,000	14,727			
Bireysel Bankacılık	Evli	216	60,880	11,645	2,061	289	0,077
	Bekar	75	57,333	15,797			
Emeklilik ve Sigortacılık	Evli	216	68,241	17,378	1,034	289	0,302
	Bekar	75	65,867	16,365			
Finansal Tablolar	Evli	216	50,810	21,886	1,267	289	0,206
	Bekar	75	47,000	23,951			
Yatırım	Evli	216	29,907	18,401	0,231	289	0,818

	Bekar	75	29,333	18,983			
Vergi ve Mevzuat	Evli	216	60,648	20,088	2,398	289	**0,036**
	Bekar	75	53,667	25,894			
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Evli	216	59,722	27,448	0,545	289	0,621
	Bekar	75	57,600	33,363			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Katılanların medeni duruma göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(289)}$ =2.398; p=0.036<0.05). Evlilerin vergi ve mevzuat puanları ($\bar{x}$=60,648), bekarların vergi ve mevzuat puanlarından ($\bar{x}$=53,667) yüksek bulunmuştur.

"H_{72}: Katılanların medeni durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." Hipotezi reddedilmiştir.

Katılanların finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, matematik ve faiz hesaplamaları puanları medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0,05).

"$H_{65:}$ Katılanların medeni durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{66:}$ Katılanların medeni durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir."hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{67:}$ Katılanların medeni durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{68:}$ Katılanların medeni durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{69:}$ Katılanların medeni durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{70:}$ Katılanların medeni durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

"$H_{71:}$ Katılanların medeni durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 18. Araştırma Hipotezlerinin Kabul ve Ret Durumları

Hipotezler	**Kabul**	**Ret**
H_1: Katılanların eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_2: Katılanların eğitim durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_3: Katılanların eğitim durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_4: Katılanların eğitim durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_5: Katılanların eğitim durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_6: Katılanların eğitim durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_7: Katılanların eğitim durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_8: Katılanların eğitim durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_9: Katılanların gelir durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{10}: Katılanların gelir durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{11}: Katılanların gelir durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{12}: Katılanların gelir durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{13}: Katılanların gelir durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{14}: Katılanların gelir durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{15}: Katılanların gelir durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{16}: Katılanların gelir durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	

$H_{17:}$ Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{18}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{19}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{20}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir	X	
H_{21}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.		X
H_{22}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{23}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{24}: Katılanların aktif Twitter kullanım süresine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
$H_{25:}$ Katılanların cinsiyete göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{26}: Katılanların cinsiyete göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{27}: Katılanların cinsiyete göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir		X
H_{28}: Katılanların cinsiyete göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
$H_{29:}$ Katılanların cinsiyete göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
$H_{30:}$ Katılanların cinsiyete göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir	X	
H_{31}: Katılanların cinsiyete göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{32}: Katılanların cinsiyete göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{33}: Katılanların yaşa göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{34}: Katılanların yaşa göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{35}: Katılanların yaşa göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{36}: Katılanların yaşa göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{37}: Katılanların yaşa göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{38}: Katılanların yaşa göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
$H_{39:}$ Katılanların yaşa göre göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	

H_{40}: Katılanların yaşa göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{41}: Katılanların çocuk sahipliğine göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
$H4_2$: Katılanların çocuk sahipliğine göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{43}: Katılanların çocuk sahipliğine göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{44}: Katılanların çocuk sahipliğine göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{45}: Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{46}: Katılanların çocuk sahipliğine göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir	X	
H_{47}: Katılanların çocuk sahipliğine göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{48}: Katılanların çocuk sahipliğine göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{49}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{50}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir		X
H_{51}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{52}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{53}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{54}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.	X	
H_{55}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{56}: Katılanların kredi kartı kullanma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{57}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{58}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{59}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{60}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{61}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{62}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X

H_{63}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{64}: Katılanların bireysel emeklilik sistemine katılma durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{65}: Katılanların medeni durumuna göre finansal okuryazarlık genel puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{66}: Katılanların medeni durumuna göre yatırım puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{67}: Katılanların medeni durumuna göre matematik ve faiz hesaplamaları puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{68}: Katılanların medeni durumuna göre bireysel bankacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{69}: Katılanların medeni durumuna göre emeklilik ve sigortacılık puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{70}: Katılanların medeni durumuna göre finansal tablolar puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{71}: Katılanların medeni durumuna göre temel düzeyde ekonomi ve finans puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.	X	
H_{72}: Katılanların medeni durumuna göre vergi ve mevzuat puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.		X

3.9 Sonuç ve Öneriler

Sosyal medya araçları kurumsal ya da bireysel olarak büyük ilgi çeken ve iletişim özellikleri itibariyle hızlı bilgilendirmeyi sağlayan platformlardır. Bu yönüyle etkisini her yönü ile artıran bir özelliğe sahiptir. Dünya nüfusunun önemli bir kısmı, haber alma ve verme, sermaye piyasalarını takip etme, haber kaynağı ile karşılıklı etkileşime girebilme gibi birçok imkânı sosyal medya platformları ile elde etmektedir. Sosyal medya platformlarının bu özelliği iletişim faaliyetlerinde önemli bir yer almasını sağlamaktadır. Sosyal medya aracı olarak Twitter'ın seçilmesinin nedeni son yıllarda diğer sosyal platformlar arasında ön plana çıkmasıdır. Artık binlerce insan ekonomi ve finansla ilgili gelişmeleri anlık olarak takip edebilmektedir. Özellikle Twitter platformunda haber kaynakları ve hedef kitleler arasındaki etkileşim ülke ekonomilerine yön verebilecek bir noktaya doğru gitmektedir

Bu tezde amaç finansal okuryazarlığa katkıda bulunmak ve bir sosyal medya aracı olan Twitter'ın kullanıcılarının finansal okuryazarlık düzeyini ölçmektir. Literatürde sosyal medya araçlarını kullananların finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi ile ilgi çok

fazla kaynak bulunmamaktadır. Finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmaların büyük bir çoğunluğu finansal okuryazarlık düzeyi ile bağlantılı konuları işlese de sosyal medya da tam olarak finansal bilgi ve beceri düzeyini ölçen çalışmaların sayısı literatür taraması yapıldığında az olduğu görülmektedir. Bu nedenle yapılan bu tez çalışmasının finansal okuryazarlık ile ilgili literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Araştırma 8704 kullanıcıya yönelik olarak yapılmıştır. 292 Kullanıcının katılım sağladığı görülmüştür. Uzun Vadeli Yatırımcının Günlüğü adlı Twitter hesabında yayınlanan anket, Google Form ile oluşturulmuş ve sonuçlar SPSS programı ile istatistiki olarak incelenmiştir. Ankete cevap veren 292 kişinin finansal okuryazarlık puan ortalamalarında en yüksek puan alan kategorinin emeklilik ve sigortacılık olduğu görülmektedir. En düşük puanı ise yatırım kategorisi almıştır. Finansal okuryazarlık puanları arasında korelasyon analizleri sonuçları genel olarak kategoriler arasında pozitif bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Finansal okuryazarlık seviyesinin eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Eğitim seviyesi arttıkça finansal okuryazarlık seviyesi de artmaktadır. Literatür taraması yapıldığında eğitim seviyesinin düşük olduğu durumlarda finansal beceri ve bilgi düzeyinin de düşük olduğu anlaşılmaktadır. Durmuşkaya ve Kavas'ın yaptığı araştırmada aynı sonuçlara ulaşılmıştır. (Durmuşkaya & Kavas, 2018, ss. 925-939)

Finansal okuryazarlık seviyesi gelir durumuna göre de farklılık göstermektedir. Gelir düzeyi arttıkça finansal beceri ve bilgi düzeyi de artmaktadır. Aynı durum gelir seviyesinin düşük olduğu durumlarda da geçerlidir. (Bucher-Koenen & Lusardi, 2011, ss. 1-29)

Cinsiyet durumu finansal bilgi ve beceri düzeyini etkileyen diğer bir unsur olduğu sonucuna varılmıştır. Genel anlamda erkeklerin finansal okuryazarlık düzeyi kadınlardan yüksektir. Lusardi ve Mitchelli' yaptığı çalışmanın sonuçlarıda aynı doğrultudadır. (Lusardi & Mitchelli, 2007, ss. 35-44)

Katılımcıların Twitter kullanım süreleri finansal tabloların değerlendirilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmış olmakla birlikte finansal okuryazarlık genel, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları hususlarında bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle finansal tabloların yorumlanmasında 0-3 yıl Twitter kullanıcıların yorumlamasına katkı sağlamadığı anlaşılmıştır.

Kadınların emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat erkeklerden daha fazla finansal okuryazarlık düzeyine sahip olduğu, erkeklerin ise finansal okuryazarlık genel düzey, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, finansal tablolar, matematik ve faiz hesaplamaları kategorilerinde kadınlardan daha fazla finansal okuryazar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm kategoriler arasında her iki gurubunda emeklilik ve sigortacılık kategorilerinde en başarılı oldukları görülmüştür. Kadınların ve erkeklerin en başarısız olduğu kategori yatırım kategorisidir.

Yaş durumuna göre incelendiğinde finansal bilgi ve beceri düzeyinin en düşük olduğu kategori yatırım kategorisidir. En başarılı olan kategori ise emeklilik ve sigortacılık kategorisidir. Yaş durumumu ile finansal okuryazarlık arasında tam bir bağlantıya ulaşılamamıştır. Lusardi ve Mitchell, Grohmann, yaptığı çalışmalar da da aynı sonuçlara ulaşılmıştır. (Grohmann, 2018, ss. 129-143; Mitchell & Lusardi, 2011, ss. 5-44)

Çocuk sahipliğinin finansal okuryazarlığa bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bireysel emeklilik kategorilerinin finansal okuryazarlığa bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Crossan, Feslier, Hurnard'ın yaptıkları çalışmalarda da benzer bir sonuç elde edilmiştir. (Crossan vd., 2011, ss. 619-635)

Medeni durumda ise vergi ve mevzuat kategorisinde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Evliler bekarlara göre bu kategoride çok daha finansal okuryazardırlar.

Potrich vd. yaptıkları çalışmada da aynı sonuçlara ulaşılmıştır. (Potrich vd., 2018, ss. 28-41)

Sonuç olarak Twitter kullanıcılarının finansal okuryazarlık düzeyi temel düzeydedir. Ana hipotezin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Sonuçlar analiz edildiğinde finansal okuryazarlık seviyesinin artması için eğitim çalışmalarının yapılmasının gerekli olduğu görülmektedir. Kadınlara yönelik daha fazla çaba sarf edilmelidir. Özellikle yatırım kategorisindeki sonuçlar bireylerin yatırım konusunda oldukça yetersiz olduklarına işaret etmektedir. Tasarrufların çok daha iyi değerlendirilmesi gerektiği ortadadır. Sermaye piyasalarının gelişimi açısından da finansal bilgi ve beceri düzeylerinin yükseltilmesi elzemdir.

KAYNAKÇA

Ağırman, E., & Akyol, Ş. (2019). Finansal Okuryazarlık. Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Aktaş, B. (2011). Finansal Farkındalık ve Finansal Eğitim: Hazine Perspektifi. International Conference On Financial Education And Financial Awareness, İstanbul.

Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Http://Acikerisim.Nevsehir.Edu.Tr/Xmlui/Handle/20.500.11787/2338

Altıntaş, K. M. (2009). Belirlenmiş Katkı Esaslı Emeklilik Planlarında Finansal Eğitimin Önemi: Katılımcıların Finansal Okur Yazarlığı Çerçevesinde Alternatif Bir Yatırım Eğitimi Modeli. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 5(9), Art. 9.

Anderson, C., Kent, J., Lyter, D. M., Siegenthaler, J. K., & Ward, J. (2000). Personal Finance And The Rush To Competence: Financial Literacy Education İn The Us. Journal Of Family And Consumer Sciences, 107(2), 1-18.

Arrondel, L., Debbich, M., & Savignac, F. (2013). Financial Literacy And Financial Planning İn France. Numeracy, 6, 1-17. Https://Doi.Org/10.5038/1936-4660.6.2.8

Atkinson, A., & Messy, F.-A. (2012). Measuring Financial Literacy: Results Of The Oecd / International Network On Financial Education (Infe) Pilot Study (Ss. 1-73). Oecd. Https://Doi.Org/10.1787/5k9csfs90fr4-En

Atkinson, A., & Messy, F.-A. (2013). Promoting Financial İnclusion Through Financial Education: Oecd/Infe Evidence, Policies And Practice. 1-55.

Bağcı, H. (2019). Sağlık İşletmelerinde Finansal Okuryazarlık. Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Bağcı, H., & Kahraman, Y. E. (2019). The Effect Of Gender On Fınancıal Lıteracy. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(4), Art. 4. https://doi.org/10.29106/fesa.615866

Barış, S., & Şahin, M. (2018). Kamu Çalışanlarında Finansal Okuryazarlık. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 13(1), 79-98. Https://Doi.Org/10.19129/Sbad.346

Barmaki, N. (2015). Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa [Hacettepe Üniversitesi]. Https: // Tez. Yok. Gov.Tr/Ulusaltezmerkezi/Tezdetay.Jsp?İd=5m7r-Brothjbnetycadedw&No=Ecqguwspjqempgzkskabfw

Başol, R. Ö. (2019). Türkiye ve Ab Ülkelerinde Yaşlı Nüfusun Görünümü. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 37, Art. 37. Https://Doi.Org/10.35343/Kosbed.525236

Beal, D., & Delpachitra, S. (2003). Financial Literacy Among Australian University Students. Economic Papers: A Journal Of Applied Economics And Policy, 22(1), 65-78.

Behrman, J. R., Mitchell, O. S., Soo, C. K., & Bravo, D. (2012). How Financial Literacy Affects Household Wealth Accumulation. American Economic Review, 102(3), 300-304. Https://Doi.Org/10.1257/Aer.102.3.300

Bekereci, N. E. (2018). İslami Finansal Okuryazarlık: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde Bir Alan Araştırması [Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. Https://Tez.Yok.Gov.Tr/Ulusaltezmerkezi/Tezdetay.Jsp?İd=Mkyjkbojf0mdfqoyeuz1ug&No=Ejjzhk_C6qkmcy79lvqmxa

Bekereci, N. E., Ayrıçay, Y., & Kök, D. (2018). İslami Finansal Okuryazarlık: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde Bir Alan Araştırması. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33, Art. 33. Https://Doi.Org/10.30794/Pausbed.402475

Bernheim, B. D., & Garrett, D. M. (2003). The Effects Of Financial Education İn The Workplace: Evidence From A Survey Of Households. Journal Of Public Economics, 87(7), 1487-1519. Https://Doi.Org/10.1016/S0047-2727(01)00184-0

Bernheim, B. D., Garrett, D. M., & Maki, D. M. (2001). Education And Saving: The Long-Term Effects Of High School Financial Curriculum Mandates. Journal Of Public Economics, 80(3), 435-465. Https://Doi.Org/10.1016/S0047-2727(00)00120-1

Bihari, S. C., & Shukla, S. (2012). Financial Literacy: Mutual Funds. Scms Journal Of

Indian Management, 9(2), 43-62.

Boatright, J. R. (2010). Ethics İn Finance. John Wiley & Sons, Inc. Hoboken, Nj, Usa.

Bozkurt, E., Toktaş, Y., & Altıner, A. (2019). Türkiye'de Tasarruf ve Finansal Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18(72), Art. 72. Https://Doi.Org/10.17755/Esosder.518727

Bucher-Koenen, T., & Lusardi, A. (2011). *Financial Literacy and Retirement Planning in Germany* (Working Paper Sy 17110). National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w17110

Capuano, A., & Ramsay, I. (2011). What Causes Suboptimal Financial Behaviour? An Exploration Of Financial Literacy, Social Influences And Behavioural Economics (Ssrn Scholarly Paper Sy 1793502; Ss. 1-243). Https://Papers.Ssrn.Com/Abstract=1793502

Coşkun, A., Sahin, M. A., & Zengin, A. (2019). Financial Literacy İn Turkey: A Field Study To Touch Base With The Oecd. International Journal Of Research İn Business And Social Science (2147-4478), 8(3), 01-16.

Crossan, D., Feslier, D., & Hurnard, R. (2011). Financial Literacy And Retirement Planning İn New Zealand*. Journal Of Pension Economics & Finance, 10(4), 619-635. Https: // Doi. Org/10.1017/S1474747211000515

Çömlekçi, İ. (2017). İslami Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Katılım Bankaları Müşterileri Üzerine Bir Araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16(63), Art. 63. Https://Doi.Org/10.17755/Esosder.304175

Danes, S. M., & Haberman, H. (2007). Teen Financial Knowledge, Self-Efficacy, And Behavior: A Gendered View. Journal Of Financial Counseling And Planning, 18(2).

Dereköy, F. (2020). Temel Yaşam Becerisi Finansal Okuryazarlık: C. 1. Kriter.

Dikyar, A. (2019). Isparta İlinde Bulunan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma. T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Drever, A. I., Odders-White, E., Kalish, C. W., Else-Quest, N. M., Hoagland, E. M., & Nelms, E. N. (2015). Foundations Of Financial Well-Being: Insights İnto The Role Of Executive Function, Financial Socialization, And Experience-Based Learning İn Childhood And Youth. Journal Of Consumer Affairs, 49(1),

13-38. Https://Doi.Org/10.1111/Joca.12068

Durmuşkaya, S., & Kavas, Y. B. (2018). Akademik Gelişim ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. https://doi.org/10.18657/yonveek.441375

Eskici, Y. (2014). Seçilmiş Ülke Örnekleriyle Finansal Okuryazarlığın Önemi ve Tasarruflar Üzerindeki Etkileri [Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Http://Adudspace.Adu.Edu.Tr:8080/Xmlui/Handle/11607/1756

Fettahoğlu, S. (2015). Hane Halkının Finans Eğitimi ve Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Kocaeli'nde Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 67, Art. 67. Https://Doi.Org/10.25095/Mufad.396581

FODER Hakkında. (t.y.). FODER. Geliş tarihi 20 Haziran 2022, gönderen https://www.fo-der.org/foder-hakkinda/

FRB: Speech, Greenspan—Financial education—September 26, 2003. (t.y.). Geliş tarihi 01 Ekim 2022, gönderen https: // www. federalreserve. gov/boarddocs /speeches /2003 /20030926 /default.htm

Gathergood, J. (2012). Self-control, financial literacy and consumer over-indebtedness. Journal of Economic Psychology, 33(3), 590-602.

George, D., & Mallery, P. (2009). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Study Guide and Reference, 17.0 Update (10th edition). Allyn & Bacon.

Gökmen, H. (2012). Finansal okuryazarlık (C. 43). Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. ve Ltd. Şti.

Grohmann, A. (2018). Financial literacy and financial behavior: Evidence from the emerging Asian middle class. Pacific-Basin Finance Journal, 48, 129-143. https: // doi. Org / 10. 1016/j.pacfin.2018.01.007

Güler, E., & Tunahan, H. (2017). Finansal Okuryazarlık: Hane Halkı Üzerine Bir Araştırma. İşletme Bilimi Dergisi, 5(3), Art. 3. Https://Doi.Org/10.22139/Jobs.323261

Gültekin, G., & Çarıkçı, O. (2021). Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi: Isparta İli Örneği. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 13(25), Art. 25. Https://Doi.Org/10.14784/Marufacd.976384

Gündoğdu, A. (2020). Finansal Okuryazarlık Araştırmaları (1. Bs.). Gazi Kitabevi.

Hayta, A. B. (2011). Aile Finans Sistemi İlişkileri. Gazi Kitabevi.

Hill, R. A. (2014). Strategic Financial Management.

Hogarth, J. M., & Hilgert, M. A. (2002). Financial Knowledge, Experience And Learning Preferences: Preliminary Results From A New Survey On Financial Literacy. Consumer Interest Annual, 48(1), 1-7.

Huston, S. J. (2010). Measuring Financial Literacy. Journal Of Consumer Affairs, 44(2), 296-316. Https://Doi.Org/10.1111/J.1745-6606.2010.01170.X

Jappelli, T., & Padula, M. (2013). Investment İn Financial Literacy And Saving Decisions. Journal Of Banking & Finance, 37(8), 2779-2792. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jbankfin.2013.03.019

Jorgensen, B. L. (T.Y.). Financial Literacy Of College Students: Parental And Peer Influences.

Kalaycı, Ş. (2018). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (Ş. Kalaycı, Ed.). Asil Yayın Dağıtım.

Kanmaz, A. (2018). Bireysel Hisse Senedi Yatırımcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Çalışma: İzmir Örneği [Tez]. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karakuş, T. F., & Doğukanlı, H. (2021). Genel Olarak Finansal Okuryazarlık: Adana İli'nde Bir Araştırma. 47-72.

Kavas, Y. B., & Erkan, M. K. (2022). Bireysel Yatırımcıların Finansal Okuryazarlık ve Finansal Risk Alma Toleransı. Ekev Akademi Dergisi, 89, 379-399.

Keown, L.-A. (T.Y.). The Financial Knowledge Of Canadians. 11, 12.

Kılıç, Y., Ata, H. A., & H.Seyrek, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 66, Art. 66. Https://Doi.Org/10.25095/Mufad.396535

Küçükaslan, A. (2017). Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma [Gümüşhane Üniversitesi]. Https:// Acikbilim. Yok. Gov.Tr/Handle/20.500.12812/88808

Lusardi, A. (2007). Financial Literarcy And Retirement Preparedness: Evidence And İmplications For Financial Education Programs.

Lusardi, A. (2008). Financial Literacy: An Essential Tool For Informed Consumer Choice? Natıonal Bureau Of Economıc Research. Https://Doi.Org/10.3386/W14084

Lusardi, A., & De Bassa Scheresberg, C. (2013). Financial Literacy And High-Cost Borrowing İn The United States. Https://Doi.Org/10.3386/W18969

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2008). Planning And Financial Literacy: How Do Women Fare? American Economic Review, 98(2), 413-417.

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance Of Financial Literacy: Theory And Evidence. Journal Of Economic Literature, 52(1), 5-44. Https://Doi.Org/10.1257/Jel.52.1.5

Lusardi, A., & Mitchelli, O. S. (2007). Financial Literacy And Retirement Preparedness: Evidence And Implications For Financial Education. Business Economics, 42(1), 35-44. Https://Doi.Org/10.2145/20070104

Lusardi, A., & Tufano, P. (2009). Debt Literacy, Financial Experiences, And Overindebtedness (Working Paper Sy 14808). National Bureau Of Economic Research.

Https://Doi.Org/10.3386/W14808

Mandell, L., & Klein, L. (2007). Motivation And Financial Literacy. Financial Services Review, 16, 105-116.

Mien, N. T. N., & Thao, T. P. (2015). Factors Affecting Personal Financial Management Behaviors: Evidence From Vietnam. Proceedings Of The Second Asia-Pacific Conference On Global Business, Economics, Finance And Social Sciences (Ap15vietnam Conference), 10(5),1-16.

Mimbs-Johnson, C. A., & Lewis, A. R. (2009). Consumer Economics And Family Resources: Importance Of Financial Literacy. Journal Of Family & Consumer Sciences Education, 27, 1-392.

Mitchell, O. S., & Lusardi, A. (2011). Financial Literacy: Implications For Retirement Security And The Financial Marketplace. Oup Oxford.

Mitchell, O. S., Lusardi, A., & Curto, V. (2009, Ağustos 21). Financial Literacy Among The Young: Evidence And Implications For Consumer Policy. Prc Working Paper Wp2009-09 Pension Research Council, 1-33. Https://Papers.Ssrn.Com/Abstract=1459141

National Financial Capability Study. (T.Y.). Geliş Tarihi 25 Temmuz 2022, Gönderen Https://Gflec.Org/İnitiatives/National-Financial-Capability-Study/

Norman, A. S. (2010). Importance Of Financial Education İn Making İnformed

Decision On Spending. Journal Of Economics And International Finance, 2(10), 199-207.

OECD. (2005). Improving Financial Literacy and Analysis Of Issues And Policies Organisation. https://www.oecd.org/finance/financial-education/improvingfinancialliteracyanalysisofissuesandpolicies.htm

OECD INFE (2011), Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for Conducting an İnternatonally Comparable Survey of Financal Literacy, OECD Publishing. (2011).

OECD.org—OECD. (t.y.). Geliş tarihi 01 Ekim 2022, gönderen https://www.oecd.org/

Özbek, A. (2020). Türkiye'de Bankaların Web Sayfa Uygulamalarında Finansal Okuryazarlık İçeriği. Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(3), Art. 3. https://doi.org/10.47525/ulasbid.790934

PACFL. (2008). Annual Report to the President.

Paramasivan, C., & Subramanian, T. (2009). Financial Management. New Age International.

Polisetty, A., Lalitha, N., & Singu, H. B. (2021). Factors Affecting Financial Literacy Among Budding Entrepreneurs. Universal Journal Of Accounting And Finance, 1085-1092.

Potrich, A. C. G., Vieira, K. M., & Kirch, G. (2018). How Well Do Women Do When İt Comes To Financial Literacy? Proposition Of An İndicator And Analysis Of Gender Differences. Journal Of Behavioral And Experimental Finance, 17(C), 28-41.

Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case For A Clearer Definition İn An Increasingly Complex Economy. Journal Of Consumer Affairs, 44(2), 276-295. Https://Doi.Org/10.1111/J.1745-6606.2010.01169.X

Resmî Gazete, 29021 Finansal Erişim, Finansal Eğitim, Finansal Tüketicinin Korunması 10 (2014). Https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140605-6.Htm

Sancak, E. (2016). Bireysel Finans (1. Bs.). Scala Yayıncılık.

Sarıgül, H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik. Journal Of Management And Economics Research,

13(1), 200-218.

Sarıgül, H. (2019). A'dan Z'ye Finansal Okuryazarlık. Der Yayınları.

Sarıgül, H. (2020). Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1, Art. 1.

Satoğlu, S. (2014). Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa [Marmara Üniversitesi]. Https://Tez.Yok.Gov.Tr/Ulusaltezmerkezi/Tezdetay.Jsp?İd=3hw0xnei4t6mdbwmchjpaq&No=_Jlsı6bqwojqogs35pwygg

Schagen, S., & Lines, A. (1996). Financial Literacy İn Adult Life (Justb Sy 27398; S. 95). Natwest Group.

Schmeiser, M. D., & Seligman, J. S. (2013). Using The Right Yardstick: Assessing Financial Literacy Measures By Way Of Financial Well-Being. Journal Of Consumer Affairs, 47(2), 243-262. Https://Doi.Org/10.1111/Joca.12010

Sermaye Piyasası Kurulu (S. 1). (2012). SPK. Https://spk.gov.tr/duyuru/goster/20120305/0

Köklü, N., Çokluk, Ö., & Büyüköztürk, Ş. (2021). Sosyal Bilimler İçin İstatistik İstatistik Pegem Akademi Yayıncılık Nilgün Köklü , Ömay Çokluk , Şener Büyüköztürk (25. Bs.). Https://pegem.net/urun/sosyal-bilimler-icin-Istatistik/61927

Sümer, S., & Gövdeli, T. (2020). Finansal Okuryazarlık ve Finansal Davranış Üzerine Bir Çalışma. Oltu Beşerî ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(1), Art. 1.

Şahin, M., & Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 77-103.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2019). Using Multivariate Statistics (Seventh Edition). Pearson.

Taft, M. K., Hosein, Z. Z., Mehrizi, S. M. T., & Roshan, A. (2013). The Relation Between Financial Literacy, Financial Wellbeing And Financial Concerns. International Journal Of Business And Management, 8(11), 63.

TDK (2013'e). (t.y.).

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=tdk.gts.52834eed4f605.84677644.http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=tdk.gts.52834ee7d4f605.84677644

Tektaş, D., & Ögüz, A. A. (2021). Muhasebe ve Finansman Öğretmenlerinin Finansal

Okuryazarlık Düzeyinin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma. Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi, 49-70. Https:// Doi. Org /10. 52059 /İdaacmmd. 939852

Temizel, F. (2010). Mavi Yakalılarda Finansal Okuryazarlık. Beta Yayınları. 1. Baskı. İstanbul.

Temizel, F., & Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. 73-86.

Tetik, N. (2018). Finansal Okuryazarlık. Akademisyen Kitabevi.

Uluyol, O. (2019). Akademisyenlerin Yatırım Araçlarını Tanıma ve Bu Araçlara Yatırım Yapma Durumlarının İncelenmesi: Türkiye Uygulaması. R&S - Research Studies Anatolia Journal, 2(4), Art. 4. Https://Doi.Org/10.33723/Rs.472355

Van Rooij, M. C. J., Lusardi, A., & Alessie, R. J. M. (2011). Financial Literacy And Retirement Planning İn The Netherlands. Journal Of Economic Psychology, 32(4), 593-608. Https://Doi.Org/10.1016/J.Joep.2011.02.004

World Bank. (2012). Good Practices For Financial Consumer Protection. World Bank. Https://Openknowledge.Worldbank.Org/Handle/10986/26861

Worthington, A. (2006). Predicting Financial Literacy İn Australia. Faculty Of Commerce - Papers (Archive). Https://Ro.Uow.Edu.Au/Commpapers/116

Yardımcıoğlu, M., & Yörük, A. (2016). Türkiye'deki Finansal Okuryazarlığın ve Finansal Farkındalığın Durumu. Journal Of Accounting And Taxation Studies, 9(2), Art. 2.

Yücememiş, B. T., & Yıldız, M. (2019). Finansal Okuryazarlığın Finansal İstikrar Üzerindeki Etkisi: Dünya Geneli İçin Ampirik Bir Analiz. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 11(20), Art. 20. Https://Doi.Org/10.14784/Marufacd.599205

EKLER

EK 1: Anket Formu

Değerli katılımcı, Bu çalışma finasnal bilgi düzeyini ölçme amacıyla yapılmıştır. Kimliğinizi ortaya çıkaracak herhangi bir bilgi istenmemektedir. Sadece Akademik amaçlı kullaılacaktır. Cevaplarınız saklı tutulacaktır. Tüm sorularıcevaplamanız gerekmektedir. İlginiz için teşekkür ederim.

Kişisel Bilgiler ve Demografik Ozellikler	
Cinsiyetiniz	( ) Erkek ( ) Bayan
Yaş Aralığınız	( ) 18-25 ( ) 26-40 ( )41-55 ( ) 56 – 65+
Eğitim durumu	( ) İlköğretim ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü
Medeni Durumunuz	( ) Evli ( ) Bekar
Gelir durumunuz (aylık kazancınız)	( ) 5000-12000 ( ) 12001-20000 ( )20001 ve üstü
Çocuğunuz var mı?	( ) Evet ( ) Hayır
Kredi kartı kullanıyor musunuz?	( ) Evet ( ) Hayır
Bireysel emeklilik sistemine katılımınız var mı?	( ) Evet ( ) Hayır
Internet bankacılığı kullanıyor musunuz?	( ) Evet ( ) Hayır
Ne kadar süredir aktif twitter kullanıcısınız?	( ) 0-3 ( ) 4-7 ( )8-10 ( ) 11+

	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	**Doğru**	**Yanlış**
1	Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.		
2	Türkiye'de enflasyon oranları %30'un altındadır.		
3	Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.		
4	Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.		
5	Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.		
6	Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.		
7	Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.		
8	Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.		
	Bireysel Bankacılık	**Doğru**	**Yanlış**
9	Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.		
10	Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.		

11	IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.		
12	EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.		
13	İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilmektedir.		
14	İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilmektedir.		
	Emeklilik ve Sigortacılık	**Doğru**	**Yanlış**
15	Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.		
16	SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.		
17	Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.		
18	Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.		
19	Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payıödemesi yapmak gerekmektedir.		
	Finansal Tablolar	**Doğru**	**Yanlış**
20	Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve özsermayeyi gösterir.		
21	Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.		
22	Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL'dir.		
23	Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.		

	Yatırım	**Doğru**	**Yanlış**
24	Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.		
25	Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.		
26	Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.		
27	Döviz, bir tasarruf aracıdır.		
28	Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.		
	Vergi ve Mevzuat	**Doğru**	**Yanlış**
29	Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.		
30	Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.		
31	Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.		
32	Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp, 31 Aralık'ta sona erer.		

Matematik ve Faiz Hesaplamaları		
33	Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira, 350 TL ulaşım gideri, 500 TL mutfak giderleri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. TunaBey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir?	**a.** 1 ay **b.** 2 ay **c.** 3 ay **d.** 4 ay **e.** Fikrim yok
34	Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır?	**a.** %12'den az **b.** %12 **c.** %12'den fazla **d.** Fikrim yok
35	Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunuvarsayın. 1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz?	**a.** 105 TL'den az **b.** 105 TL **c.** 105 TL'den fazla **d.** Fikrim yok
36	Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı %6 ise, 1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır?	**a.** 100 TL **b.** 100 TL'den az **c.** 100 TL'den fazla **d.** Fikrim yok
37	Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilgeise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor. 50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla parası vardır?	**a.** Eşit miktarda paraları vardır. **b.** Bilge. Çünkü her yıl daha fazla miktarda birikim yapmıştır. **c.** Zeynep. Çünkü daha uzun yılyatırım yapmıştır. **d.** Zeynep. Çünkü birikimleri daha uzun süre bileşik faizde artmıştır. **e.** Fikrim yok

	Twitter ve Finansal Okuryazarlık İlişkisi	Doğru	Yanlış	Fikrim Yok
38	Twitterda finans ve ekonomi ile ilgili sayfaları takip etmem finansal okuryazarlık düzeyimi artırmaktadır.			
39	Twitterda finans ve ekonomi alanında yapılan yorumlar yatırım kararlarımı etkilemektedir.			
40	Twitterda finans ve ekonomi alanında verilen bilgilere güvenirim.			
41	Twitterda finans ve ekonomi ile ilgili sayfaları takip etmek finansal piyasaları takip etmemi kolaylaştırmaktadır.			
42	Twitterda finans ve ekonomi ile ilgili uzmanların yorumlarına güvenirim.			
43	Twitterda finans kurumlarının piyasa yorumları finansal kararlarımı etkilemektedir.			